

308869 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 8 వ తేది బుధవారము } No 184
సంపుటము 3. } స శ నా మ స ం వ త్స ర కా క్తి క మా స శు క్త చ తు ర్థ శి ౧౪. } సంచిక ౧౮౪

చ త్ర ము ల రా జు

అ స లు "లే డి" గు టు తు

అందమునకు, చాకిరి, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతుగల గొడుగులనేవాడు. "లేడి" గుటుతు గొడుగులే చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన సభయందును పేరు వహించిన దిదియే.

బనియెట్లు, ఫెల్టర్ పీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొరుక గలవు. వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

TRADE MARK

Hed Office: -
Bombay
Branch: -
Calicut

541

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన వాణిజ్యగాన విద్యాపాఠంగతులైన విద్యాకే. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస ఆచార్యులు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వక్రములు, తాళాంత్యగారి కృతులు, పట్నం నుబ్రహ్మణ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు. సుమారు 140 వురు బడులను స్వర, సాహిత్యభాళి, కాలము లకుగురుతు లేర్పరచిందనికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హార్మోనియము, వీణ ఈ ఉభయవాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. డిజిల్ క్రాను 16 పుటలు వైజు 500 పుటలు. దశసరి గ్లెసుకాగితములలో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలంటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈక్రిందివానికి వ్రాసికొనకలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,
ప్రింటర్స్, మద్రాసు.

బాధాపడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆ జరిశిభృపు రక్తమునలన జనించుజాడ్యములకు కిరీటముకంటి వంగు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాంతినోపలను అన్ని విధములనలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణామిమిట్ట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పొడిసనోషములను, మలబద్ధకమును కారకసంబంధమును నోషలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరానోష్యమును గలంగ జేయును. 16 నోజులవర కుండుటకు 4 డ్రామ్స్ బుడ్డెలలో అమృతమును.

ప్రాప్తిరుదు:— పి. డి. సావంతే. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi No. 144. No 2. BOMBAY.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అచ్చగారు విశిష్టము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ ముద్రాదళాలయము,
వింబుకెట్టికిడ్డి, మద్రాసు.

క్రిశ్చియన్ గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చిహ్నము

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 చతురలకు 0-1-0

వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, పోస్టుభాగ్న 212, మద్రాసు

కె. బి. జోషి అండు కో,

సెక్యూరిటీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరకవిగోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

పూర్ణముగా నవీన మయినది.

లోడవుక్ ఫోర్సు పంపు.

587

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుతోడి అంత ఎత్తు నకు పైకిలాగును. గంటకు 2000 గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ముఖము. నిప్పును చల్లార్చుటకును, నీటిని వైకి కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయ బడును. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి సులభముగా తీసికొనిపోవడదగి యున్నది. బహు స్వల్ప శక్తితో ఎడతెగని ధాన్ ప్రవహింపజేయును. ఒక్క మనిషి పని చాలును.

సర్వవృశ్చిక విష నంజీవిని.

536 నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏమన్ను వచ్చువారు ! నవ్వుమః బోదురు !!

తేలుకొండిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తగిన పరిహారమును జొంద లేకమిగులకష్టపడువారలకై మేమి యాపదమును గని వెట్టితిమి. కట్టిన చోట నీమందును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో మంటలు పోట్లుపోవును. ఈయాపదమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారలు మా యాపదమును మాకు తిరుగపంపి తెనుగు సెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయేగాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి గంటుటకును సర్దులగుదురు.

వెల 2 సీసాలు ౪ల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 అ. పోస్టేజీ 6 అణాలు ఒకచీతదద (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజీ ఉచితము

1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజీతో న్యు 5-0-0

1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0) వెల౪ల ఛాక్ సలర్ ఫాకటక్ పేనా ఇనాము.

టి. సీతారామ మొదలియారు.

3. కందప్ప మొదలికిడ్డి, తిరువల్లి క్కేజీ, మదరాసు.

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనోప్పులమాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. పార్శ్వపునోప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును. అమృతాంజనండిపో; బొంబాయి, లండన్ మద్రాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయ్యగొప్పలు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుదీపములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సీసా -కి 0-8-0

తేలుకాలువలన విషము వెక్కురుల్లా ప్రవేశించును. కాదనదులు తెలు పెద్దకముదగ్గనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటును బండ పారుకలుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘోరుగలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను కట్టుకు బిరడా గల సీమాల్లా నందు పోయబడెనది. కుట్టినవోటు కొంచెము నుండు పోసిన బాధ మాయ నగును. చుండును గలిగి యున్న తాము బాధపడక నిరతులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కుట్టినవోటును బండ పారుకలుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘోరుగలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను కట్టుకు బిరడా గల సీమాల్లా నందు పోయబడెనది. కుట్టినవోటు కొంచెము నుండు పోసిన బాధ మాయ నగును. చుండును గలిగి యున్న తాము బాధపడక నిరతులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కూర కాయలు, పువ్వుల విత్తులు.

పడ్డచెట్ల మొక్కలు, పంపంగి, గోవామొదలగు మొక్కలు మా కద్ద దొకవూ. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా చిలాసము: -

యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబదర్పు,

588 బసవనగూడి, బెంగుళూరు సీటి.

నీమిల్లు ఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? మద్రాసు, గాయపురముపోస్తు, బేస్కో థాండ్రి, సి. గోపాలనాయక్ అడుగున్న వారు చాల త్వరితముగ ను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు. 557

Approved by Text Book Committee

కథలపుస్తకములు:—(1) సవస్థతి (2) ములోచన (3) కామల్య వెల రు. 0-4-0 దేశభాగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొకసంగు టానిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామిపేర్, మద్రాసు.

టోజానా

ప్రకృతి శాస్త్రభివృద్ధి

593

ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునను, మానసిక దౌర్బల్యము అవస్థలను గూర్చియు, వర్తమాన భవిష్యత్కాలముల సంభవివారల ఆరోగ్యాభివృద్ధి సాధనమునుగూర్చియు, అనేకులు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు వారి జీవితముల ధారపోసియున్నారు. అకాలపు వృద్ధాప్యమునకు నూచనయగు వెంట్రుకనుకాలుట హానికరములగు క్రిముల పనియను విధారణ నేటికపు ( ) లలో ముఖ్యముగ నునకు సంబంధించినది.

ఈ వ్యాధి అనేక యావనలందు సామాన్యముగనున్నది. ఈ క్రిమి సముదాయము వెంట్రుకల నంటియుండు చర్మపు కప్పలలో ప్రవేశించి వెంట్రుకల యభివృద్ధికి వలసిన, రక్త నాళములనుండి వచ్చు పదార్థమును తిరిగేయును. దీని పర్యవసానము వెంట్రుకయొక్క హృదయకేంద్ర వెంట్రుక పాలిపోయియుండును.

ఇందుకు కారణమును కనుగొనుటలో ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు ఆ కారణవికృతి సాధనమునుకూడ కనిపెట్టినారు. ఆ క్రిమిసముదాయమును నశింపజేసి వెంట్రుకల పాడునకు తగిన ఆహారమును కలుగజేసి వాటి నారోగ్యమునకు దెచ్చుటయే ఇందుకు సాధనము. ఇంతవరకును ఇట్టి సాధనము అసాధ్యమని తలంచెడివారు కాని, ఇప్పుడు "టోజానా" యనునది ఇందుకుగాను యిప్పుడు కనిపెట్టబడినది.

"టోజానా కేశాహరము" క్రిములను జంపును. వెంట్రుకల సాదులకు పుష్టికేయును. వెంట్రుకల నెరుగునట్లు చేయును. కీరీటునునబోలు తన కిరోజపుంజము ఊడించెననియే శ్రీయును విచారపడె నవసరములేదు త్వరగ నిశ్చయముగ నది రాగలవు. ఏమానవుడును యావనదేశలో వృద్ధాప్యమును ధరించనవసరములేదు. తమ దృష్టిపథమునందున్న యీ యావనమును నివారించి తమ యావనమును కాపాడవచ్చును. "టోజానా"లో కొవ్వుకలియును.

కొమ్మిడ్లు నడుగవచ్చును. ఇది రెండువిధములగు నుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, వేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగనూడ యుండును. మీ రెండుమలకు కాలములో కడిగిన నుత్తురు లేదా సోప్ ఏజంట్లు నుట్టి అందు కో లిని టెడ్ 19 శతాబ్దమున బీచ్ పోస్టు బొమ్మ 236 మద్రాసు అనివాసిన తెప్పించియైనను యిత్తురు. ఖరీదు 5 టోన్సులు సీసా చట్టుకునే దానితో సహా 1-12-0

10

2-12-0

వృత్తాంత లేఖలు

నంద్యాలవార్తలు.

(ఒక విలేఖకుని వద్దనుండి)

నూతనపట్టణము

నంద్యాల నవంబరు 6:—నంద్యాల మిక్కిలి పల్లపు ప్రదేశముండునుటచే ప్రతిసంవత్సరము ప్రజలు ఇట్టి అపదల పాలు గానుండునట్లు భీదకుటుంబముల వారికి ఎన్నయిన స్థలమును భూవసతి కలుగజేసి గృహనిర్మాణమునకు తగిన సహాయము చేయుటకుగాను అసిస్టెంటు మాపరింటెండెంటుగారగు సాంఘస్యవోడగారను డిప్యూటీ కలెక్టరుగారిని శ్రీ సుబహ్యణ్యం ఆయ్యరుగారును ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు తెలియనచ్చెడిని. వీరి ప్రయత్నములకు గవర్న మెంటువారును మునిసిపల్ వారును తోడ్పడి తగు ప్రోత్సాహము కలుగజేసి కార్యసాఫల్యము జేయుమనీ కోరుచున్నాము.

మొహరం పండుగలు.

మొదట యీ పురమందలి హిందూ నుహయ్యవీయులకు అధిప్రాయభేదములు గలిగి అల్లగులు జరుగునని కొందరు భయపడిరి. కాని డిప్యూటీ కలెక్టరుగారియొక్కయు పోలీసు అసిస్టెంటు మాపరింటెండెంటుగారియొక్కయు చాకచక్యము వల్ల అల్లగులులేక నెమ్మదిగా హిందూ నుహయ్యవీయు ఉత్సవములు జరుగుచున్న వని వినుటకు ఎంతయు సంతసించుచున్నారు.

పెమ్మిరువార్తలు

(మా విలేఖకుని యొద్దనుండి)

పెమ్మిరు నవంబరు 5:—ఈనగర్ల మాపురమున కురిసినవానలవలన చెలువు లన్నియు పూర్తిగా నిండిపోయినవి. కొన్ని పంటలకు నీ వాన యెంతయో నునమోకారిగా నున్నది.

సర్వోత్తమ గ్రంథాలయము.

మాపురమున కొంతమంది యువకులచే నెలకొల్పబడిన సర్వోత్తమగ్రంథాలయము పున్నునంద్రునివీతిగా వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది. అనుజ్ఞము గ్రంథాలయమున కెంతో ప్రేక్షకులకు లభించెందుచు గ్రంథముల ప్రతికల దురువుకొనుచున్నారు. మాతహానిలదాన శ్రీయుత కంఠి వెంకటసుబ్బారావుపంతులు డి. ఏ. గారు గ్రంథాలయాభివృద్ధికి తోడ్పరచుచున్నందుల కెంతయు వందనీయులు.

ప్రయాణికుల కష్టములు

మాపురమునకును ఒంగోలునకును మధ్యగల హైరోడ్డులో నొక నాటక యున్నందున పూర్వము వంతెన కట్టబడియుండెను. వంతెన పాతపడినందున, ఒకసంవత్సరము క్రిందకు మరమ్మత్తు చేయుటకు, పగుల గొట్టబడి, నేలగుట్టు చేయబడినది. లోకలుబోడ్డువారు తగిన సమయమున తిరుగ బాగు చేయనందున వర్షములు కురిసినపుడు ప్రయాణికుల కెంతయు కష్టతరముగానున్నది. కాన అధికారులు త్వరలో ప్రయాణికుల సౌకర్యాధ్యము వంతెనబాగుగా కట్టించెదవనిరమ్ముచున్నారు.

హాసపేట వార్తలు.

(మా విలేఖకుని వద్దనుండి)

నరణము.

హాసపేట, నవంబరు 6:— ఈనెల 2-వ తారీఖు సాయంకాలమందు ఈ గ్రామం తాలూకాబోడ్డు అనధికారాధ్యక్షులుగా నుండిన బి. గోపాలాచార్యగారు గతించిరి. వీరు పరోపకారులును, జనులకు హితమును గోరువారును అయినందున వీరి నరణము పురవాసు లందరికిని వ్యసనకరముగా నున్నది.

పురపాలకసంఘము.

ఇదివరకు హెచ్చించిన పన్నును మరియు హెచ్చించుటయే గాక, ఇప్పుడు అనుభవముగల పురాతనములైన ఇంటి చుట్టునుండు బాగాలన్నియు ఆక్రమణము లనియు వాటిని 1 నెలలోపల తీసివేయవలె ననియు నోటీసులు ఇచ్చి బాధించుచున్నారు. కావున జను లందరు ఈ కష్టమునుండి తప్పించుకొనుటకు చుట్టునుండు పల్లెలకు బోవలెనని ఎంచియున్నారు.

ఈసభ వారి యుపదేశఫలము.

జీవరత్నజ్ఞాన ప్రచారకనిధి.

ఒక గొప్ప యువావారణము.

విశ్వబ్రాహ్మణులలో సంస్కారములయందు శాంతి కొరకు మేకల జంతులయు, ఆ మాంసముతోను మద్యముతోను బంధుమిత్రులకు విందులు పెట్టుటయు వాడుక.

హైద్రాబాదు రామకొటునివాసియు, ఇరువది సంవత్సరముల చిన్నవాడును, విశ్వబ్రాహ్మణ కులస్థుడును నగు శిష్టిపేట లక్ష్మయ్య కొమారుడు వీరయ్య మేకలజంపి విందు పెట్టుట కిష్టపడలేదు. తనభార్య గజస్వలాలకుండును, గర్భాదాన సమయమందును వై వాసుకను నిరాకరించి, యెందరో జాలివా రెంతచెప్పినను వినక, బంధుమిత్రులకు జడియక, మేకల బలినివ్వక, మద్యమాంసాదుల నింట జోరనివ్వక శుద్ధసాత్వికము లగు వీపురంటలతోనే తన బంధుమిత్రుల తృప్తిబరిచె. ఈ మాంసాదులవాడుక యతనికి మొదటినుండియు నయిష్టము. ఇది వైర్యసాహస ప్రశంసనీయకృత్యము. ఇరువులును యతనిని యనుకరించిన హిందూదేశము తప్పక యార్యవర్తము కాగలదని చెప్పుచున్నాము.

ఒంగోలు వార్తలు.

(మా స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి.)

ఒంగోలు నవంబరు 5:—మొన్ననే మాడిరిజనుకు వచ్చి, చాణ్డీ పుచ్చుకొనిదయాద్రాహ్మవయలని ప్రఖ్యాతివడయుచున్న సముకలెక్టరు కుమారస్వామి తాంపోగారిని మదనపల్లి డివిజనుకు మరల బదలాయించిరని వినుట కెంతయు విచారించుచున్నాము. తాంపోగారిస్థానమున కురల నొక డిప్యూటీ కలెక్టరు నియోజింప బడుదురని తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్య సమితి.

మా పురమునందు గల స్వరాజ్య సమితి శాఖవారు జనులకు దేశ స్థితిగతుల దెలియజేయు కలయునన్న దేశ చరిత్రను ప్రథమమున బోధించుట ముఖ్యాంశమని నిశ్చయించి, పక్షమున కొకసారి చరిత్ర విషయము కరపత్రముల ముద్రింప బూనుకొనినారు. మొదటి పత్రము చరిత్ర చదువుట వలన గలుగు లాభములగురించి శ్రీయుత వాగ్దాసి శ్రీనివాస రావుపంతులు బి. ఏ. (ఆనర్సు) గారు వ్రాయుచున్నారు. ఒక వారము దినములలోగా ప్రచురితము కాగలదు.

హైస్కూలు పాఠ మెంటు.

పరిపాలనా విషయములు విద్యార్థులకు బాగుగా తెలియజేయుటకు, మొన్న 2-వ తేది గురువారము సాయం కాలము హైస్కూలు మంజిరమున జరిగిన విద్యార్థుల సభయందు, ఆంగ్లభాషలోని పాఠ మెంటు పద్ధతులమీద నొక సంఘము నెలకొల్పబడిన దని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను. ఇట్టి సంఘములవలన విద్యార్థుల కెంతయు మేలు చేకూరగలదని నా అభిప్రాయము.

ఉపన్యాసము.

భగ్యసాధనీ సంసాధకులు శ్రీయుత పాలరెడ్డి నగసింహము పంతులుగారు గత సోమ కుంగళవారము మా పురమునందుండి వీరయ్యగారి విద్యాలయమునందు "విద్యార్థుల భగ్యములు" "నవశక్తి" అను విషయముల గురించి చక్కని యుపన్యాసముల నిచ్చినారు. నిన్న నేడు, దక్షిణ హైద్రాబాదునుండి వచ్చిన శ్రీయుత చివుకుల అప్పయ్యకాశ్రిగారు మత విషయముల గురించి విస్తారమునను రెండుపన్యాసముల నిచ్చినారు.

ఒంగోలు తాలూకాబోడ్డు.

గత రెండు సంవత్సరములనుండి మా ఒంగోలు తాలూకా బోడ్డునకు అనధికార ఉపాధ్యక్షులుగానున్న శ్రీ యుత మల్లవరపు నుబ్బారావుగారి యుక్త్యోగపరిమితి మొన్ననే పూర్తియైనది కాన, ఈనెల 21 వ తేది కుంగళవారము తిరుగ మరొకరి నాపదవి కెక్కుకొనుటకు ఎన్నికలు జరుగగలవు. మునిసిపలు సంఘాధ్యక్షులు కొప్పురపు కృష్ణారావుగారు, భూస్వాములు వరదా శ్రీరాములుగారు వై పదవికి ప్రయత్నించుచున్నారు.

పశుప్రదర్శనము.

పశుప్రదర్శన సంఘమువారు మొన్న జరిగిన కార్య నిర్వాహకసభలో, పశువులసంతకు ఇదివరకువలె ప్రతి సంవత్సరమును గాక, రెండు సంవత్సరముల కొకసారి జరుపుటకు నిశ్చయించుకొనినారని తెలియుచున్నది. ఇందులకు కారణము జనులు అనేక విధములుగా ననుకొనుచున్నారు.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.

దయ్యముల సర్వారమును గురించిన సాశ్రీయ చర్చ.

చిన్నపైజా చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

591 పోస్టుభాక్సు 212, మదరాసు.

కృష్ణ వ ర ద లు

ప్రజల ఇబ్బందులు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

బెజవాడ నవంబరు 6:— ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ పట్టణములందు నేవా సంఘములును, వార్తా సంఘములును లేని వెలితి యిప్పుడు విశేష మగుచున్నది. ఏ ఆంధ్రమహాజన సభయో, నుండలసభయో, నే కృష్ణవరదలో వచ్చునప్పుడు అప్పటి కప్పుడు మాత్రము తాత్కాలికముగ నేవాబృంద మేర్పడి పనిచేయుచున్నమాట వాస్తవమైనను, దేశమందంతటను తృటికాలమునందు పని ప్రారంభించగల శాశ్వత సంఘములుండుట త్యక్తమగును. ప్రకృతము కృష్ణవరదలవలన వ్యక్తమైనది. దేశమందట్టి సంఘములున్నయెడల నేడు రామహాన భాండారమువారు, నేక బృందమును, సామ్యము ఫలవలసినదని గుంటూరు నందలి జిల్లాసంఘమునకును, ఏలూరు నందలి పాదులకును, విన్నవించు కొనవలసిన యవసర మేల కలిగియుండును? సమయమునకు లేని సాహాయ్యము వ్యర్థమును సంగతి సర్వజన విదితము. ఆంధ్రదేశమునందు నేవా శ్రతమును బూనగల యావనులకు కొడువలేదు. వందలకొలది సామ్యును, ధర్మము చేయు దాతలకు లోటు లేదు. ఎంతటి దుర్భరకార్యమునైనను సాధించగల కార్యనిపుణులకు లోపము లేదు. ఇక కావలసినది, దూరదృష్టియు, యావనుల త్యాగనిష్ఠ దాతల ఔదార్యము, కార్యధరంధరుల, నిపుణత్వమును, ఏకముఖమున సంఘహృదయమునందు ప్రవహింపజేయగల కట్టుదిట్టము కావలయును. కృష్ణామండల వాసులొక కృష్ణామండలమునకే సాహాయ్యము చేసి యూరకొని యుండలేదు. వారు గుంటూరు మండలములోని వేంకటపాలెము, పెనుమాక, కృష్ణపాలెము, మందడము మున్నగు గ్రామములందు సుమారు మూడువేల మంది నిరాధారులకు సాహాయ్యము చేసిరి. ఇంకను చేయుచున్నారు. గుంటూరు మండల సంఘమువారు వరదబాధితులకు సాహాయ్యము చేయుట కుపకమించినట్లు నిన్న ప్రచురమైన దేశభిమాని యందు ప్రకటితము. కాని వారెక్కడ సాహాయ్యము చేయుచున్నది? ఎవరికి చేయుచున్నది, ఎంత సాహాయ్యము కావలసి యున్నది తెలియదు. తత్కారణమువలన బెజవాడ యందలి నేవకసంఘము వారితో కలిసి పనిచేయుచున్నది. అట్టి యిబ్బంది ముందు కలుగకుండ ప్రముఖులు చేయవలసియు.

వరదతిరిగి హెచ్చుచున్నది. నిన్నటినుండి 5 అడుగుల నీరు తగిలినది. ప్రస్తుతము కృష్ణ నేటియందెప్పుడు 15-4 అడుగు నీరు అనకట్టుమీద ప్రవహించుచున్నది. వరదబాధితుల తిప్పలు ముందెట్లుండునో దైవమునకే యెరుకగాని మానవ మాత్రుడనగు నేనూహించి వ్రాయజాలను. బెజవాడయందు నాలుగైదు దినములనుండి వజ్రసంకల్పముతోను నవ్యోత్సాహముతోను పాటుబడుచున్న అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, సి. రాజగోపాలాచార్యులు, కాతాపూర్ణానందము, కావల శంకర రావు ప్రభువులు రెట్టించిన యాశేషముతో పనిచేసి ఆంధ్రుల మన్ననకును, మహాదేవుని ఆశీర్వాదమునకును బ్రాత్రులు కావలసి యున్నారు. వివిధమండలములందలి ఆంధ్రమహాజనులును తమవిధ్యుక్తమును నిర్వర్తింపవలసి యున్నారు. కాశేశ్వర రావుగారు శంకరరావుగారు మున్నగువారు శేషమధ్యాహ్నము కొండపల్లికి వెళ్లి చంద్రాలను వనూలు చేయదురు. బెజవాడయందు ప్రతిదినమును వంద రూపాయల వంతున వనూలుగుచ్చును. ఇథరామ పట్టణమువైపునకు శే నేంద్ర పాడువైపునకు వేంకటపాలెము వైపునకు నేడు తిరిగి 40 మంది నేవకులు బియ్యముతో బయలుదేరి వెళ్లి దీనులకు విరివిగ సాహాయ్యమును చేయుచున్నారు. నిన్న ఇథరామ పట్టణమువెళ్లి సాహాయ్యముచేసి వచ్చినవారు తెలిసిన యదంతము క్రింద ప్రకటితము:—

ఇథరామ పట్టణము బెజవాడకు 14 మైలుల దూరము నందు కలదు. మే మక్కడకు నిన్న మధ్యాహ్నము 12-30 నిమిషములకు చేరి గ్రామ సమీపమునందున్న కొడ్డువద్ద బండిదిగి రామ్మలోతు నీటిలోపడి యెక్కినాముగు గజములలో నున్న కొండలమీదకు వెళ్లితిమి. అక్కడ మాలమాదిగలు పిల్ల సేకతో నుండిరి. చంటి పిల్లలను దుప్పట్లుకప్పి ఆరబయిటను పరుండబెట్టిరి. మమ్ములను చూచినతోడనే వారు గొల్లన

యెడ్డసాగిరి. మేము తిండి లేక పోయినను వాగులోని నీరు త్రాగియైనను ప్రాణములను గాపాడుకొందుము. రెండు రోజులనుండి రాత్రిళ్లు హోదమని తురిసిన వర్షములో నేవిధము గు ఆస్కారము లేకనే పడియుంటిమి. మాకు గుడి సెలకు కావలసిన సామగ్రిని ఇప్పించవలసినదని వారు ఘోషించిన గొంత సామ్యుచ్చి వెదురుబొంగులనిమ్మ మక్కడకు మూడు మైలులదూరమునందున్న కొండపల్లెకు మనుష్యులను పంపించితిమి. గుడిసెలకు కావలసిన రెల్లు గడ్డిని ఇథరామపట్టణపు భూస్వామియొక మమ్మకులకు నగు గుత్త గంగాధరరావుగారికిచ్చెదమని వాగ్దానముచేసిరి. రాత్రి 8 గంటలకు బొంగులు వచ్చినవి. నేటియుదయమున వర్షబాధితులు గుడిసెలు వేసికొనుచున్నారు. మాలమాదిగ లయిదారు దినములనుండి ఆరబయిటను వర్షములో తడియుచు పడియుండుటచే 14 గురుకు క్యాసాశయముందు జలుబుచేసి బాధ పడుచున్నారు. వారు జ్వరముచే మూసినకన్నును తెరుచుట లేదు. వారిని డాక్టరు దంటు అనధానులుగారు పరీక్షించి చికిత్స చేయుచున్నారు. మండలములోని వైద్యాధికారులూ గురదృష్టవంతులకు చికిత్స చేయవలసి యున్నారు. వైద్యాధికారులక్కడకు వచ్చినయెడల గంగాధర రావుగారు వారికి తగిన తోడ్పాటు చేయగలరు.

మొన్నను వేంకటపాలెము వైపునకు వెళ్లిన నేవక బృందము నిన్న సాయంకాలము శివసగరము చేరుకొనిరి. వారు పెనుమాక గ్రామమునందు 400 మందికిని వేంకటపాలెమునందు 300 మందికిని కృష్ణపాలెమునందు 200 మందికి మందడమునందు 450 మందికిని సాహాయ్యము చేసిరి. పశువులకు చిట్టును తప్పుకునుకూడ పంచివెట్టి పూర్తిగా గాకపోయిన కొంతవరకైనను పుణ్యము గట్టుకొనిరి. అక్కడకు మూడుపుట్ల ధాన్యమునైన పంపించినను అక్కడి దురదృష్టవంతుల సాహాయ్యమునకు చాలదని వారందరు నాకు ఘంటాపథముగ తెలియజేసి యుండిరి. దీనిబట్టియు క్రింద వివరించిన వెలగ పూడికరణముల జాబునుబట్టియు ఆంధ్ర మహాజనులయందెట్టి మహాత్తరభారమున్నదియు స్పష్టము కాగలదు.

మహారాజు శేవకాసంఘ కార్యదర్శిగారి సముఖానకు. అనకట్టుకు యెగువను కృష్ణానదికి దక్షిణముగ ఆనుకొని యున్న వెలగపూడి గ్రామ కరణము వ్రాసిపంపుకొనిన విజ్ఞానము.

వేంకటపాలెం, కృష్ణాపాలెము, మందడము, వెలగపూడి, తాళ్ళపాలెము, పుద్గండ్రాయని పాలెము, లింగాయ పాలెము, రాయపూడి, అబ్బురాజుపాలెము, బోరుపాలెము, మున్నగు గ్రామములు 1 వ తేదీన వచ్చిన వరదకు పూర్తిగా మునిగి పోయినవి. బీదజనులు ముఖ్యముగ మాల మాదిగలు ఇంట్ల పడిపోయి నిలువ నీడలేక తిండిలేక పడవలసిన ఇబ్బందులన్నిటిని పడుచున్నారు. వాండ్ల పాటిట వైవము మిమ్ములను ప్రేరేపించి వారలను రక్షించు సంఘ మేర్పాటుచేయించి, తమకు శాశ్వతక్షేత్రిని ప్రసాదించినాడు. సంఘమువారు మొదటిరోజున వేంకటపాలెము, తాళ్ళపాలెము మాత్రము దనుచేసి, యుండిరి. మీరు తమిష్టగ్రామములనుకూడ చిత్తగించి, వారికప్పుములు కొంత వరకైనను, నివారణచేయ కొరుచున్నారు. నేడు (6 వ తేదీ) తిరిగి, కృష్ణకు నీరుతగిలినది. స్త్రీబోటుకు 4.5 డింగిలను కట్టుకొని, బోటు రాతగిసంతవరకును వచ్చిన తరువాత చిన్నపడవల మీద మాగ్రామములు రావచ్చును. కనుక తమకు తప్పక మా గ్రామములకు దయచేయ వేడుకొనుచున్నాను.

దీవ్య చిత్తమునకు తేవలయును.

(5d) సరాజు పుండరీకాక్షుడు

ఆంధ్ర మహాజనులు ప్రతి పట్టణమునుండియు, నేవకులను, ధనమును పంపి, సాహాయ్యము చేసిన గాని, వరద బాధితుల కష్టములు గట్టెక్కనేరవు. నేని లేఖన వ్రాయుచుండ రాజమహేంద్రవరమునుండి కంట్లాప్త హొదకు, కాతా సూర్య నారాయణరావు పంతులుగారి పేర మారుమూసాయలను పంపించి ఆంధ్రుల వికాల హృదయమునకు మృగదర్శకులైరిన తెలిసినది. వారు ఆంధ్రులకు మృగదర్శకులగుదురు గాక!

II

కష్టములు గట్టెక్కనుండుట.
ఆంధ్రులయందనుయించిన స్వభావము.
“కాపురముండబోవు కలకాలము కష్టములందు జంకనజేయూపరు నెన్నివెబడిన యాకకు నైకొని కోర్పువాడే యాపయనున్న మేల్గు గొననర్హుడు జాగరక కీలుకంబును దోపిక ప్రాకువాడే పయనున్న ఫలంబును గాంచు భారతా.”

సాహాయ్య కశిబిరము (త్రిలోచనపురము) నవంబరు 7:— ఇథరామపట్టణము వైపునకు వెళ్లిన నేవకుల సాహాయ్యకశిబిరము నేడు బెజవాడకు 12 మైలుల దూరమునందు గల త్రిలోచనపుర మార్గపుప్రక్కను దిగి సెనచెట్టుక్రింద స్థాపితము. కష్టము లెల్లకాలము కాపురముండవు. వారముదినముల నుండి కష్టపరంపరలనుభవించుచుండిన వరదబాధితుల విపదల వైవానుగ్రహమువలన ఆనాటి కానాడు రెడ్లమన్నది. వరదవచ్చిన గ్రామములచుట్టు నీరింకను కలదు. వారు తమపూర్వపుట్టిండ్లకు వెళ్లి కాపురముచేయుట కింకను అధనము సెలగినములైనను పట్టును. వారితవరకు నేకొండప్రక్కనో, ఏకాలువగట్టుమీదనో, ఏచెట్టునీడనో కాలము వెళ్లుచున్నారు. ఇథరామపట్టణపు మాలమాదిగలు తాత్కాలికముగ పాడిపడేశమునందు గుడిసెలను వేసికొనుటకు మొన్నను వెదురు బొంగులను నేవకబృందము సప్లయచేసినదని లోగడ వ్రాసియుంటిని. వారు కొద్దిగ గుడిసెలను వేసికొని నేటి ప్రాతఃకాలమునందు వానియందు గృహప్రవేశము చేసిరి. దానివలన వారికి చలిబాధ కొంతవరకు తగ్గినదని చెప్పవచ్చును కాని, గుడిసెల మీద కప్పుచేయక పోవుటవలన వారి దుస్థితి పూర్తిగా తగ్గి గృహవసతి కుదిరిన దని చెప్పటకు వీలులేదు. అయినను ముందు వారికి రానున్న సుఖస్థితి కిది ప్రథమ సూచకమని వారియెదుట నేను నిలువబడి మాట్లాడినప్పుడు, వారి వదన మండలమందెప్పుడప్పుడే యంకురింపుచున్న నవ్యవికాసమే తారాణము. వరద వచ్చినప్పటి నుండియు, వారియందు ప్రదర్శిత మగుచున్న దుఃఖమాలికలు నేటినుండి, చెదరుట కారంభించి, ప్రయాణోన్ముఖములై యున్నవి. అచిరకాలమునందే వారి హృదాకాశము దుఃఖమోషు వినియ్యుక్త కాగలదు. ఉప్పురవాండ్రవి నలుబది కుటుంబము లింకను నిరాధారములై యున్నవి. వానికిని, త్రిలోచనపురము, జూపూడిని వాసులకును, గుడిసెలు వేసికొనుటకు, శేపు వెదురు బొంగులు సప్లయ చేయబడును. ఇథరామపట్టణము, త్రిలోచనపురము, జూపూడి మున్నగు గ్రామములు నదికి మారుగజముల దూరమునందు యుండుటచే వరద వచ్చినప్పడెల్లను వారు గృహత్యాగము చేయవలసి కమ్ముచున్నది. వారి కిదురవట్ల పరిసాటియైపోయినది. ఈ సంగతిని గ్రహించి, రివిన్యూ అధికారులు గ్రామమునకు దూరమునందు ఇథరామపట్టణవాసులకు దేశరాజు గుట్టయొద్దను రెండు సంతర్పణములక్రింద నివేశము తిచ్చిరి. ప్రభుత్వాధికారులు చేసిన సదుపాయములన కొద్దిగనో గొప్పగనో భూమి పుటయున్న కమ్మవారికిని, మహాత్మునియులకును, వడ్రంగులకును లాభము కలిగినది. కాని, రెక్కలవలన జీవించు మాలమాదిగల కమాత్రము ఉపయోగము కాతడు. నీటివనతి లేనిది గృహవిర్యాణమువలన ప్రయోజన ముండదు. అక్కడి స్థితిగతులందు మాతలకు ప్రవృత్తికొనినగాని, కొంచ కట్టుకొనుటకు వీలులేదు. కమ్మవారు తమయొద్దనున్న ధనము వెట్టి వెంటనే నూతులు ప్రవృత్తికొని, ఇంట్ల కట్టుకొని, సుఖము గనే యున్నారు. మాలమాదిగలకిచ్చిన నివేశనస్థలమందు నూతిని త్రవ్వటకు చాలకాలముక్రిందనే ప్రారంభించినను, వారి దురదృష్టమువలన నికను అది పూర్తికాలేదు పరికర! ఇది వరకు త్రవ్వినంతవరకును, వర్షములవలన ఒడ్డుపెరిగి, అందులో పడి పూడిపోయినది. ఇక వారింట్లకట్టుకొనుటకు వసతియొక్కడిది? కావున వారు పూర్వమువలె యెక్కియొడ్డుననే పడియుండి వందవచ్చినప్పడెల్లను జలగుయ్యమై ముప్పు తిప్పలను పడుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిచ్చిన నివేశన స్థలమందు మరియొక గొప్ప యిబ్బంది గలదు. నేనాథలమును స్వయముగ జూచితిని. మాలమాదిగలకిచ్చిన స్థలము మూడు యెకములని వెట్టివాడును వాం ప్రముఖులును నాకు చెప్పిరి. ఒక్కొక్క గృహమున కేర్పాటుజేసిన స్థలమును నేను కొలిపించితిని. గృహములకు నిశ్చితమైన స్థలమునకు నాలుగు వైపులను రాల్లు పాలియున్నవి. ఒక్క స్థలమునకు సుమారుచతురముగ లేదు. మీదు మిక్కిలి 11 చతురపు గజములు మాత్రమే యుండుటవలన అన్నదమ్ములలో శాశ్వతముగ నుండు కుటుంబీకులకు, ఇల్లుదాటి కాలు పెదపుకొనుటకైనను వీలుండదు.

ప్రతివారికిని తెలియును. అవిషయమును, రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుతో వారు సంబంధించి "గ్రామముల కేవల వివరము" యని ప్రస్తావించి, కమిషనరీ కిచ్చిన నివేదనములు విశాలముగ నున్న నని, వారు తెలియజేసిరి. కావున మాలవాదిగల తున్న ఇబ్బందులను ప్రభుత్వోధికారులు విచారించి దానికి తగిన ప్రతిక్రియ చేసినగాని వారు స్థలముల చిన్న ప్రయోజనము కలుగజాలదని నేను కండ్లార జూచిన సం గతులనుబట్టి చెప్పచున్నాను. 60 యేండ్ల మాలవానితో నేను మాట్లాడగ గొనించిన 40 సంవత్సరములలోను మూడు సంవత్సరముల కొకసారియైనను వరద వచ్చి ఇబ్బంది కలుగు చున్నదని తెలియజేసి యున్నాడు. కావున వారికి కాలేజీల వైద్య గృహ వసతిని కలిగించి, వారికి వరదబాధ తేకుండ జేయుట రివిన్యూ అధికారుల ధర్మము.

జూపూడి, త్రిలోచన పురములలోని బీదలకు కర్మ కులస్థులగు కోయి గ్రామస్థులు రెండు దినము లన్న ప్రదానము చేసిరి. వైన యువహరించిన గ్రామములలోని వారికిని, కేతన కొండ, మూలపాడు గ్రామములలోనివారికిని సుమారు 800 మందికి నేను సేవకబృందము ఓయ్యము పంచిపెట్టినది. ఆ గ్రామములలో చాల ఇండ్లు పడిపోయినవి. అక్కడి ఇండ్ల మీద ఆడుగు నీరు ప్రసరించినది. ప్రస్తుతము వీధులలో తొడల లోతు నీరు కలదు. ప్రతి యింటియందును 3 అడుగుల ఊబి యున్నది. అక్కడ కొద్దిగ పశువుల నష్టము కలిగినది. గుడిసెల మీదకు ఆడుగునీరు వచ్చినప్పుడు వానిమీద యెక్కియు, వానిమీద నుంచుములను కట్టి వాని నంటిపెట్టు కొనియు ప్రాణములను రక్షించుకొని తరువాత వారు పడవల మీద పడి, గోడుదరినున్న కొండ ప్రక్కకు వచ్చిచేరి, నేటికిని, ఆర బయటను, చెట్లకొండను కాలుజే పము చేయుచు న్నారు. రే సానిటార్లు గుడిసెలు వేసికొనుటకు వెదురు పొంగులను సేవాసంఘము వారు పంపెదరు. గుడిసెలమీద నరుచుటకు రెల్లుగడ్డి దొరకుట కష్టము. సునివమున నున్న కొండలమీది తుప్పలను కొట్టుకొని ఆకు అలమును పరచుకొన వచ్చును. కాని ఫారెస్టు కాఫవారు తుప్పలు ముట్టియ్యగని వారు కండ్ల నీరు తెట్టుకొనుచు చెప్పకొనిరి. ఇట్టి కష్ట కాలములో నైనను, ఫారెస్టు కాఫవారు, గుడిసెలమీద పరుచుకొను టకు తగినంత ఆకు అలమును తీసికొనిచ్చుట సంభావ్యము. జూపూడి, త్రిలోచన పురములలోని ప్రజలు తమకు వరద వచ్చుటకు వీలులేని స్థలమందు నివేశనము లిష్టించుడని రివిన్యూ అధికారులకు ముసలి చేసికొనగ నింతవరకును కార్యము లేకపోయిన దట. వరదవలన జొన్న చేలుతప్పు, ప్రత్తి, ఆముదము, ఉలక, పెసర, శనగ మిక్కిలి పోగాకు చేలు పూర్తిగ పోయినవి. మిగిలి యున్న జొన్న చేలైనను ఎర్రబడిపోయినవి. అవియేమి పండి రయ్యులు బాగుపడుదుకో తెలియదు. కోతకు వచ్చిన జిలక, వెలవడపు వరిచేలు వరదకు పోయి ఎందరికో నోటి ముందర అన్నము పడిపోయినది.

కానీ సాక్షమునందు జలుబుచేసి బాధపడుచున్న వారికి డాక్టరుదంటు సుబ్బావధానులుగారు బౌద్ధధర్మాలిచ్చి చికిత్స చేయుచున్నారు. ఇభరామపట్టణము వైపునకు భోలేడు నుండి, విద్యార్థులను పంపి సకాలమున వరదబాధకులకు సహాయము చేయుటయందు కట్టుబాట్లు చేసిన డాక్టరుగారు పండ్లయు, వారి కార్యసామగ్ధ్య మంతయు కొనియాడ తగియు న్నది. నూతో సాహాయ్య కమిషనుకు వచ్చి మా కంత్రియ తోడ్పడిన ఇప్పుగుంట ముఖ్యకృష్ణయ్యగారికి నాకుందనము లప్పించు చున్నాను.

రేవేంధ్రపాడు ప్రాంతమునందు నిన్న నేను 1200 మంది సేవక బృందము, సాహాయ్యము చేసినది. అక్కడ సాహాయ్యమునకు రేపు పుట్టెనుబియ్యము పంపించినను చాలదని వర్తమానము పంపిరి. అక్కడ విరివిగ సాహాయ్యము చేయుటకు గోరూట్లులు జరుగుచున్నవి.

కొండపల్లికి అయ్యదేవర కాశ్యపరావు పంతులు పెద్ద పట్ట మీన్యూపంతులు, కావలి శంకరరావు పంతులు, నూరి పరిసంహము పంతులుగారు మున్నగువారు నేటిసాయం కాలము నెళ్ళి 70 గ్రామాలకు రక్తకృష్ణ గాకుండు వసూలుచేసిరి.

శారదాంబ

ఇది ప్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. నెల 0-4-0 హిస్ట్రీజేషన్.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కార్యాలయము

7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

న్యాయ విశేషములు.

న్యాయమూర్తి ప్రాటరు

వక్తలున్న అట్టర్నీలున్న హైకోర్టులో అసలువాళ్ళ జ్యేష్ఠులలో వాడించవచ్చునా యను విషయము విచారణకు వచ్చినది. తీర్పు: 1866 వ సంవత్సరములో హైకోర్టు వారు వక్తలు అసలునైన వాడించ వచ్చునని చేసిన నిబంధనలు వారి అధికారమునకు మించియుండ లేదు. లీగల్ ప్రాక్టీషన్లు ఆర్టు వక్తలే యొక్క సదరు హక్కును తీసివేయ లేదు.

హైకోర్టు నిబంధనలలో 533 వ నిబంధన ప్రకారము అట్టర్నీలు వాడించుటకు అధికారము లేదు.

(2)

న్యాయమూర్తి సదాశివలయ్యర్

ఒక విశ్రాంతి పుష్పిని నష్టపరచుచున్నందున తన వార సత్వమును స్థిరపరచి ఒక రిసీవును ఏర్పాటు చేసి ఆయనకు ఆస్తి స్వాధీన పరచవలయునని వ్యాజ్యము చేగా దానికి ప్రాంతుమాట్రి ఎంత పెట్టవలయునని విచారణకువచ్చెను.

తీర్పు:— దీనికి ప్రాంతు కోర్టుఫీజుఆర్టు 7 వ శెక్షన్ 17 వ ఆర్టికల్ 6 వ నిబంధన ప్రకారముగాని (రూ.10-0-0) కాదు. 7 వ శెక్షన్ 4 వ శ్లాఖా నీ సబుశ్లాఖా ప్రకారము ఆనగా వాది తన ఇష్టమువలన ఖరీదుచేసి దానిమీద ప్రాంతు పెట్ట వలయును.

(3)

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్, శేషగిరి

అయ్యర్, ఫిలిపు

ఒక తాకట్టు డిక్రీలో తాకట్టు ఆస్తి అంతయు అమ్మిన తరువాత, ఆ మొత్తము వలన తాకట్టువాడి తీరక కొంత మిగిలియుండిన యుద్ధల అది తాకట్టుదారు యొక్క ఇతర ఆస్తి వల్ల రాబట్టుకో వచ్చునని ఏర్పాటుచేయబడినది. అదే ప్రకారము తాకట్టు ఆస్తిని సంతయు అమ్మగా కొంతవాడి నిలిచియుండెను. కాని అప్పటికి డిక్రీ తేదీగా యతు 12 సంవత్సరములు గడచి పోయెను. శేషించిన మొత్తమునకు వారంటు దరఖాస్తుచేయగా 12 సంవత్సరములు గడచినందున కాలదోషము తగిలినదా లేదా యను విషయము విచారించబడినది.

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్ శేషగిరి అయ్యర్

తీర్పు:— తాకట్టు ఆస్తి పూర్తిగా అమ్మబడినందున ఇతర ఆస్తి అమ్మటకు వీలులేనందున ఇతర ఆస్తి అమ్మటకు తాకట్టు ఆస్తి యావత్తు అమ్మబడినప్పటినుండియే డిక్రీ ప్రారంభమయినట్లు ఎంచుకోవలసినది. అందువలన డిక్రీ కాలదోషము పట్టలేదు.

న్యాయమూర్తి ఫిలిపు వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చిరి

(4)

ఒక కోర్టు వేలములో డిక్రీదారనకుగాను బినామిగా ఒక పాటదారుడు తన పేరే కొంత స్థిరాస్తిని తన పేరే కేకలెనాను పొందెను. సదరు ఆస్తి ఇతరుల స్వాధీనములో నున్నందున స్వాధీనము నిమిత్తము దావా తీసికొనిరాగా ఆతడు దావా తేవల్ల కాదని తీర్పుచేయబడినది.

(5)

ఒక డిక్రీవాక్రితాలాకు మొత్తముతో చాలాభాగము ప్రతివాదియొక్క జాయంటు కుటుంబముతాలాకు ఆస్తి జవాబుదారీ చేయవలసినదై యుండెను. డిక్రీ అమలులో జాయంటు కుటుంబము యొక్క ఇల్లు అమ్మి వేయబడినది. ఆ జాయంటు కుటుంబములోని ఒక విశ్రాంతి పుష్పి సదరు ఇల్లు తన నివాసమునకును భరణమునకును జవాబుదారీ చేయవలసి యున్నదని ఆ డిక్రీ వాగ్దానమునకు సదరు ఇల్లు ఆ మెహమ్మదుకు హామీ చేయబడి యుండెనందున ఆ మెహమ్మదు నశించినదని తీర్పు చేయబడినది.

(6)

ఒక వాయిదా బండి తాకట్టుదస్తావేజులో గుజున్న అయిన వాయిదాలకు వాయిదా తేదీలగాయతు ఎక్కువ వడ్డీ ఇచ్చేలాగు ఏర్పాటుచేసబడి యుండెనుగాని సదరు వాయిదా మొత్తమునకు ప్రత్యేకము దావా తేకూడదని చెప్పబడి యుండలేదు.

తీర్పు:— సదరు వాయిదా మొత్తమును తాకట్టు ఆస్తి లో కొంతభాగమును నేలముచేసి, రాబట్టుకో వచ్చును.

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్, శేషగిరి అయ్యర్, ఫిలిపు

వాది తన పొలమును ప్రతివాదికి విక్రయించి క్రయధనము నుతీయొక తాకట్టు వాక్రిదారునికి ఇచ్చెట్లు క్రయధస్తావేజులో వ్రాయబడినది. ఆ వాక్రితూర్తిగా చెల్లించనందున శేషించిన క్రయధనమునకు దావా తేగా క్రయధనమునకు క్రయాస్తి జవాబుదారిగా నుండునా లేక సదరు క్రయధనము ఇతరులకు ఆ వాక్రి చేసినందున సదరు హామీ నశించి దాయని విచారణకువచ్చి సదరు హామీ నశించదని తీర్పు చేయబడినది.

(8)

న్యాయమూర్తులు ఓబ్బిపేట్ట సదాశివలయ్యర్

ముగ్గురు ఒక డిక్రీని జాయంటుగా పొందినయెడల సదరు డిక్రీవాక్రికింద కొందరు వారులకు మాత్రమే ఇయ్యబడిన చెల్లు డిక్రీనిరద్దుచేయునా ము విషయము విచారణకురాగా మూడవవాడు సదరు చెల్లునకు అంగీకరించినాడని గాని లేక డిక్రీలో జాయంటుగానున్న ముగ్గురు వారులకు ప్రత్యేక భాగములకే వాక్రుకలదని గాని యుజువులేనిది కొందరికి మాత్రమే ఇచ్చిన చెల్లు డిక్రీకింద చెల్లుగా ఎంచబడినది తీర్పు చేయబడినది.

వాతావరణ నిధి

1916 సం॥ నవంబరు 8-వ తేదీ

ప్రదేశములు.	మొత్తము 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.			
		అధికతమ స్థాయి	అల్పతమ స్థాయి	కడచిన 24 గంటలలో 8 వ. ఏలెలు మొ.	9 వ. ఏలెలు మొ.
గోపాలపురము	29.909	82.1	70.1	...	41.28 41.18
వాల్తేరు	29.884	84.5	73.4	...	37.37 32.85
కాకినాడ	29.887	83.0	75.4	...	42.44 34.50
బందరు	29.879	85.8	75.3	...	59.21 36.28
గుంటూరు	...	85.7	72.5	...	44.88 29.66
నెల్లూరు	29.866	80.6	73.1	0.05	28.60 2.446
మద్రాసు	29.876	81.0	72.5	0.22	31.10 33.37
కడలూరు	29.879	87.3	74.4	1.00	31.63 33.25
నాగపట్టణము	29.865	89.9	75.5	...	24.81 29.15
కొలంబూ	29.888	85.4	69.5	...	75.54 60.36
తిరువనంతపురము	29.883	84.4	73.0	...	53.71 54.28
కొచ్చికో	29.877	86.5	74.2	...	114.63 105.22
కల్లికోట	29.879	85.0	73.1	...	110.67 112.18
మంగళూరు	29.878	84.6	73.2	...	121.17 124.90
బొంబాయి	29.878	88.6	75.0	7.2	86.03 71.57
హైదరాబాదు	29.895	79.5	68.7	...	55.17 29.85
అనంతపురము	...	85.9	70.3	...	29.29 19.37
బళ్లారి	29.871	82.3	71.5	...	26.98 18.59
కర్నూలు	...	...	...	...	...
కడప	29.878	85.2	73.4	0.99	40.84 27.99
బెంగుళూరు	29.846	80.8	66.8	0.03	46.14 32.80
కొడైకనాలు	29.761	66.8	52.6	0.11	47.59 45.57
ఉదకమండలము	22.996	66.6	49.6	0.04	044.29 47.84
కోయంబత్తూరు	22.891	85.5	69.3	...	22.32 17.34
నెల్లూరు	29.858	80.1	90.2	...	49.09 36.52
నేలము	29.888	88.2	73.6	...	41.60 36.04
తిరుచనాపల్లి	29.886	93.5	75.4	...	25.16 25.15
పుదుకోట	29.881	91.9	79.1	...	31.37 27.05
మధుర	29.865	91.3	74.9	...	25.09 28.44
తిరునల్వేలి	...	...	...	...	13.05 15.23

వాయువిభజన మంతటను సమముగానున్నది. భారము బరిస్పాలో హెచ్చుగను బర్మాలో కొద్దిగను ఉన్నది నెల్లూరు వరకును ఉత్తర ఈశాన్యవాయువులు వీచుచున్నవి. చెన్నపురి తీరము, దత్తమండలములలో ఉష్ణమంకను తగినది. మధ్యమెష్టము. దక్షిణపు కొనను హెచ్చుతక్కినవోట్లు తక్కువ. పగటి యుష్ణము త్రైతమున తక్కువ. దక్షిణమున దేశ మధ్యమున రాత్రి యుష్ణము హెచ్చు. తేమ హెచ్చు. ఉత్తరమున మబ్బులు లేవు. దక్షిణమున మబ్బులు మెండు. కొన్ని పెద్ద వర్షములు కురిసినవి. ఉత్తరమున తెరపి కలిగినది. దక్షిణమున పెద్దవాన తింకను కురియవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. జోన్న

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి

విషయానుక్రమణిక.

వృత్తాంత లేఖలు	2
కృష్ణానది వరదలు	3
న్యాయ విశేషములు	4
న్యాయస్థాన వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
యధ్యక్షితి	6
ఆంధ్రదేశమున వరదలు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము.	
విదేశ తంతివార్తలు	8
దేశీయ తంతివార్తలు	9
స్థానిక వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంతివార్తలు	11-12
బాబులు	13

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)

బాగ్జాను పోలీసు కోర్టు.

భాకబహదర్ బజ్జా సాహేబుగారు.

నవంబరు 8 బుధవారము

ఫోర్ట్రేషను గడవిడ.

ఈదినము మరల కేసు విచారణ ప్రారంభింపబడెను. రెండవముద్దాయి రిచ్చార్డుగారి వాజ్మాలము. పేరు జి. జి. రిచ్చార్డు. ఇతడు దక్షిణఇండియా ఇనుపదారి ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరు. క్రిందటి జూలై 27 వ తేదీన ఉద్యోగస్థుల మొదటిబండిలో ప్రయాణముచేసెను. ఫోర్ట్రేషనువద్ద బండికి నెను. దబ్బులలాట ప్రారంభమగునపుడతడు వెదగేటువద్ద నిలచుండెను బండిలోనున్న యతని ముగ్గురు కొమరులు నచట దిగిరి. ప్లాటు ఫారము దాటిపోయిన ఆంగ్లో ఇండియనుల చుట్టును భారతీయులు మూగుటచూచి దబ్బులలాట జరుగునని ఊహించి తన కుమారుల ప్లాటు ఫారముమీదనే నిలువ నియోగించెను. ఇంతలో నవ్వడే జగడము జరుగుచుండెను. అన్ని తలుపులును తెరిచి యే యుండబడుట జూచి బండి యాలస్యముగా నిలచిపోయిన దని యత ఊహించి తలుపులన్నియు మూయుచుండెను. ఇంతలో వానికొమరు డొక డావలకు బోయెను. ఏమి జరుగుచున్నదో చూడవలయు నని ఆ కుటుంబాని కోరిక. తన కుమారుడు, “నానా, నానా” అని పిలుచుచుకును తన కుమారులు వైకి బోయినటులనే వానికిదెలియదు. తానా దెన జూచునరికి ముగ్గురు భారతీయులు తన కుమారుని పట్టుకొని యుండిరి. వాలో మొదటి ఫిర్యాది వేంకటరెడ్డి యొకడును, పోలీసువారి తగాయిదా కేసులో ముద్దాయి, వి. కన్నను. నాయకుల న త డె టు గు ను. మూడవ వాని గుర్తింప నేరడు. వేంకట రెడ్డి కుట్టు వాని మెడను రెండు చేతు లతో పట్టుకొని యుండెను. అదిచూచి సాక్షి తన చేయిని గట్టిగా డిగించిపట్టి ఫిర్యాది నొకడెబ్బ గొట్టెను. చేతి లో పొగత్రాగు గొట్టా ముండెను. వేంకటరెడ్డి ఆ దెబ్బను తప్పించుకొని పారిపోయెను. వానివద్ద కట్టగాని ఇనుప గుది యగాని, దండెలుగాని లేదు. అతడు వేంకటరెడ్డి నెప్పుడును పట్టుకొనలేదు. ఇంటిలో సాక్షి కుమారుడు వాని టోపిని, పు స్తకములను తీసికొనెను. సాక్షివానిని ప్లాటు ఫారముమీదికి తీసికొని పోయెను. ఆంగ్లో ఇండియనులు లాకోర్టు సరిహద్దుల లోనికి పోయిన పిమ్మట భారతీయులు వారివైన రాళ్ళను రువ్వి దబ్బులలాటకు డిగొనిరి. ఎగూర్పువేషమువద్ద లెనను ఫిర్యాదికి జూపి ఫిర్యాదిని గొట్టినవా డిటేనా యనియడుగ నతడు నిశ్చయముగ నితిడేయని యప్పుజాలక పోయెను. అతడీ యుద్దేశముతో ఫోర్ట్రేషనునకు బోలేడు. అతడు దబ్బులలాట లో ప్రవేశింపవలెను. ఎవ్వరికి నేహనియు జేయలేదు.

ముద్దాయి ఇట్టిలేబ్బ వాజ్మాలము దిన్నీ కంపెనీలో నిత డొక గుమాస్తా. తాను వైవాహిక బజారులో కలశేఖ రము దుకాణముమీద వానికిగాని, మునుస్వామికి గాని యేమి యు చెప్పలేదు. తాను చెప్పినటుల వారు చెప్పిన దంతయు పచ్చిబొంతు గడవిడ సమయములో 12 గురకు మించి భార తీయులు తన్ను చుట్టెట్టిరి. “యూరేషియను కుక్క-లారా” యని భారతీయులు పలువిధములగు తులవమాట లాడుట నతడు వినియెను. ఆ మాకలో నితడు కృష్ణారావు

గానిని జూచెను. అతడు గొడుగుతో సాక్షిని గొట్టెను. తాను తిరిగి వానిని గొట్టలేదు. తన చుట్టునుండి గడవిడయందు పని చేసిన వారిలో 7౫౩ నతడు పోలేను. వానిచేతులలో కట్టగా ని మరియే ఆయుధము గాని లేదు. తా నేభారతీయునిని వెంట బెట్టలేదు. ఎవరైన ఏదైన హానిచేయవలయునను యు ద్దేశ ము తో న త డు ఫోర్ట్రే ష ను న త టు బోలేడు. తనవై తెచ్చిన ఛాన్సి నత డెటుగ నే యెటుగడు. కోర్టువారి యెదుట జెప్పబడిన సాక్ష్యమునుబట్టి తా నేమైన నేరమును జేసినటుల కోర్టువారు భావించినయెడల నది యాత్మ సంరక్షణార్థమున, అనాలోచనపూర్వకముగను, కోపము పుట్టింపబడుటవలనను చేసి యుండవచ్చును.

ముద్దాయి డబ్బియు గిల్ హూలీ యిటుల చెప్పెను. సాక్షి. తండ్రికార్యాలయమున నితడు ప్రాబేషునను. ఎవరిని గొట్టవలయును తిట్టవలయునను ఏదురభిప్రాయముల మీదను అతడు ఫోర్ట్రేషనునకు బోలేడు. తక్కినసాక్ష్య మంతయు క్రిందటిసాక్షివలెనే యుండెను.

సి. ఆర్. లాక్ అను ముద్దాయి వాజ్మాలము. భారతీయ విద్యార్థులు సాక్షిని త్రోసివేసిరి. వారిలో నిద్రగు గుర్తింపబడిరి. సాక్షికనేక రాళ్లదెబ్బలును గొడుగుదెబ్బలునుతగిలెను. రామచంద్రును అను ముద్దాయి రిత్తగ నె రెండు ఇటుకల తీసి వాటితో రెనుముద్దాయిని గొట్టెను. సాక్షివద్ద వెట్టితుపాకియులేను. వాని చేతులలో కట్టలును లేవు. అతడు భారతీయుల నెవ్వరిని గొట్టలేదు. ఎవ్వరిని వెంటించెను లేదు. 4 మెక్ మెహనుని వాజ్మాలము. ఫోర్ట్రేషను విడచునరికి సాక్షికి పిచ్చునై రెండు రాళ్ళు తగిలెను. రామచంద్రును గుండెలపై గొట్టెను. పిమ్మట సాక్షి చేత నైన నన్ని విధముల మాకదాటి వైకిరాం బ్రయ త్నించెను. భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనులపై రాళ్లవాన గురి పించిరి. మరల రామచంద్రును సుబ్రహ్మణ్యముగారలు తనమీదికి వచ్చిరి. రామచంద్రును తనవై నిటుకల విసరెను. సుబ్ర హ్మణ్యము గొడుగుతో కొట్టి బ్రయత్నించెను. తనచేతిలో కట్టగాని గొడుగు గాని మరియే యాయుధముగాని లేదు. ఎవ రిని గొట్టవలయునని గాని గడవిడ చేయవలయునని గాని తలచి సాక్షి యచటికి రాలేదు.

పి. మిడిల్టన్ వాజ్మాలము. ఈవర్షు ఎట్లెన్నను కేలిలులో నితడు పని నేర్చుకొనుచున్నాడు. భారతీయ వి ద్యార్థులు వానిమీద రాళ్ళను విసరిరి. ఒక భారతీయుడు సాక్షికోటును బట్టుకొనెను. ఆకోటు చిరిగిపోయెను. పిమ్మట నా భారతీయుడు సాక్షి కంఠమును బట్టుకొనెను. తరువాత మెడబట్టి గంటివైచెను. ఆ భారతీయ విద్యార్థి వెనుకప్రక్క నుండుటచే నత డెవరైనదియు సాక్షి పోల్చలేదు. ఎవరిని ఎట్టి హానినైన చేయవలయునను యుద్దేశముతో నతడు ఫోర్ట్రేషను నకు రాలేదు. కోర్టువారు తన్ను నేరస్థులుగా నెంచిన ఆ నేరము స్వసంరక్షణార్థమునకును కోపగిల్లచేయుటవలన ఆ నాలోచన పూర్వకముగను జరిగినది.

హెచ్. జి. స్ట్రాసీ అను సాక్షి వాజ్మాలము. ఇతడు మిలిటరీ మెడికల్ విద్యార్థి. భారతీయవిద్యార్థి లతని రాళ్లతో బహుగాఢముగ గొట్టిరి. వెనుక ముందులకు పీకివేయబడి త్రోసివేయబడెను. వి. కృష్ణ రావు గారి తని తన గొడుగుతో గొట్టిరి. శ్రీపతిరావు వీని నొక కత్తితో గొట్టెను. నేలు తెగిపోయినది. సాక్షి యెవ్వనిని గొట్టలేదు. వానివద్ద కట్టలేదు. వానిమీద మోపబడిన నేరము కేవల మబద్ధము. తన చుట్టు నవరిమితముగ మూగిన భారతీయులలో నెవ్వరినైన నాత్మ సంరక్షణార్థము గొట్టిన గొట్టవచ్చును.

ఎ. రిచ్చార్డు తనతండ్రి రెండవముద్దాయి వాజ్మాల మునే యిచ్చెను. ఇచటకేసు ఫలాహారమునకు నిలుపబడెను.

ఫలాహారాంతరము క్లౌమరావుగారు తన వాదనర ప్రారంభించిరి. “న్యాయమూర్తిగానిని విచారించ గోరినవిషయ ములలో ముద్దాయి లందఱును ఏకమయి, ఆయుధసహితులై భారతీయులగొట్టి వారికి బాధగలిగించినవనది మొదటిది.

(2) న్యాయవిరుద్ధముగ మూకయోపిసలుకోడు నెక్కును 141 ప్రకారము నే న్రిగిందివిషయముల ఋజువుపరచినజాలను. (1) నిను లేక అధికమైన సంఖ్యగల మనుష్యులుగల మూక యున్నటులను (2) అటుల సమాజేశమైన వారి యుద్దేశము 141 వ నెక్కునలో నుదహరించిన నేరము లైదింటిలో ఒకటి యొకటయిన (3) ముద్దాయి లట్టిసమాజేశమున నుద్దేశ పూర్వక ముగను, వెలనియున్నటులను ఋజువుపరపవలయును.

3. మొదటి యంతెమునుకూర్చి, అనగా తుట్ట పన్నుట లో వైదుగురకు మించియున్నారను సంగతిని నేనిపుడుఋజు వు పరమ నక్కరలేదు. ఇప్పుడు కోర్టువారి యెదుట 2 వ ము ద్దాయి యున్నాడు. ప్రోసిక్యూషను తో ఫు సాక్షు లందఱి ప్రకార మైదు గురుకంటె నధికము మంది గడవిడలో ప ని చే సి న టు ల ఋజువు పడి న ది . 2 వ ముద్దాయి మొదట 9 వ ముద్దాయివరకు ఇచ్చిన వాజ్మాలములను బట్టియు, ప్రోసిక్యూషను రిచర్చ 39 గురు సాక్షుల సాక్ష్యమును బట్టియు, నా ముద్దాయి లందఱులనుండినటులను గడవిడలో పనిచేసేటటులను ఋజువుపడినది. మొదటి ముద్దాయి యిచ్చిన వాజ్మాలమునకును తాను చేసేటటులంద హరించిన సంగతు లన్నియు ఆముద్దాయి కృతిరేకముగ నున్న

ననుటకు సందేహములేదు. అసాక్ష్య మెట్టిదియో కేసునందలి ముఖ్యాంశమును చర్చించునపుడు విశదపరచెదను. ఆముఖ్యాం శ మేమన ఇండియను పిసలుకోడునం దుదహరించిన 141 వ నెక్కును స్వభావముగల సంఘముగా ఈసంఘమును పరిగణింప దగునా? అటుల పరిగణింప దగిన దానిలో నెట్టిసంఘముగా నెంచదగును?

ఒకానొక సంఘముయొక్క సామాన్యోద్దేశ్యము జూడ దగు వస్తువు కాదు. భాయాపటమును దీయగలుగునట్టిదియు గాదు. సంఘముయొక్క బనులబట్టియు, వారి మాటలబట్టియు, వ్యక్తి స్వభావముల బట్టియు, ముఖ్యముగా సంఘకారకునిబట్టి యు గ్రహింపదగి యున్నది.

ఇండియను ఎలిడెన్సు ఆవునందలి 10-వ నెక్కునును జూచిన, అట్టిసంఘము కూడికకును, సామాన్యపు పనికిని, ఏయేసంగతుల జెప్పిన, ఏయేసంగతుల వ్రాసిన, ఏయేసంగ తుల వినిపించిన, నాసంఘ మున్నటులను, అందు ఏయేవ్యక్తి కూడినదియు మానినదియు మొదలగు నంతయుల నిరూపించుట కవకాశములు గన్పించుచున్నవి. అందుచేత, సాధారణపు టుద్దేశ్యమున్నదియు లేనిదియు నేను కోర్టువారికి వినిపించిన సాక్ష్యములబట్టి కోర్టువారు గ్రహించెదరు గాక యని కోరు చున్నాను

“ఈ కరపత్రముల సంగతిని కోర్టువారు విచారించ వలసియున్నది. కరపత్రములు పంచివెట్టబడిన దానిగ భార తీయులకు రిజర్వకు నెట్టెలలోనికి బోవలయుననియు, ఆంగ్లో ఇండియనులకు వారి నాపివేయవలయుననియు బుద్ధి పుట్టినటుల స్పష్టము. కరపత్రములు పంచివెట్టబడక పూర్వము భారతీయు లాంగ్లో ఇండియనుల నెట్టెలలోనికి బోవు చుండుటయు వా రెటులనో మూలిగియో ముక్కి లియో వీరల లోనికి రానిచ్చు టయు గలదు. కరపత్రములు పంచివెట్టబడినప్పటి నుండియు తమ హక్కుల స్వాధీనపరచుకొనవలయునని భారతీయులును, తమ హక్కులకు భంగము రానియగుడదని ఆంగ్లోఇండియ నులును వెనగులాడుట స్పష్టముగా గిన్నించుచున్నది. కరపత్ర మునందు వ్రాయబడిన సంగతులను నిజమా యని గాని “రిజర్వు” జేయుట న్యాయమా యను సంగతి గాని ఇప్పుడు విచారించవలయు సంగతు లు గావు. మన మిపుడు విచారించవలయు సంగతు లేమన కరపత్రములు పంచివెట్ట బడినదాదిగా ఉభయపక్షములవారికిని మనస్సులు గలిగినవా లేవాయను నదియు, ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయులకలా కాగ్రహించుచుండిరా లేదాయనియు విచారించవలయును. ఆసంగతులన్నియు ప్రోసిక్యూషను తరపు సాక్ష్యులచే విశేషి కరింపబడెను. ఆంగ్లో ఇండియనులు కోపగించి కొనినటుల 1, 2 ముద్దాయిల వాజ్మాలములలో తేటపడెను. పి. కృష్ణ స్వామిగారి స్వభావము బట్టియు, కేసును ఋజువు చేయు టకు తెచ్చిన కాగితములబట్టియు గూడ వారు కోపగించు కొనిన సంగతి యాధాన్యముగ నిరూపిత మగుచున్నది. ఈ సంగతి ఆంగ్లోఇండియనులు మనములలో రాది, రాది, భారతీ యులకుతగిన బుద్ధి చెప్పునలెనని యాలోచించుచుండగనే జూలై 26 తేదీ నాటివర్య జరిగెను.

జూలై 26-వతేదీని పార్సు ప్రేషనువద్ద కొంతమంది భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనుల బండిలో నెక్కు బ్రయ త్నించిరి. ఆ ప్రయత్నించుటలో వారి నాంగ్లో ఇండియనులు హాకికరలతో గొట్టిరి. అంతట భారతీయులు వారిపై బూడి దను జల్లిరి. పార్సుప్రేషనువద్దనుండి బండికదలిపోయెను. భార తీయ విద్యార్థి లొక ఆంగ్లోఇండియనుని చేతిలోని హాకి కర్రగూడ దెరికి వానిని గొట్టబోగా పచ్చసూక్ష్మా లేజీవిద్యార్థి లిద్దఱు వాని సహాయమునకు వచ్చిరి.

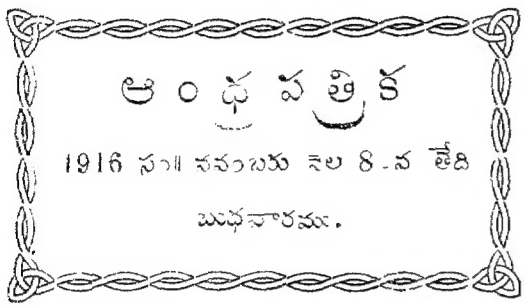
గిల్ హూలీ ఆరు ముద్దాయియే యట్టి బాధనొందెను. ఈ సంగతిని గిల్ హూలీయును ఒప్పుకొనుచున్నాడు. 27 వ తేదీని సాధారణముగనే భారతీయులు ఉద్యోగస్థుల మొదటి బండిలో ప్రయాణముచేసిరి. వారు ఫోర్ట్రేషనువద్ద మామూ లుగనే దిగిరి. భారతీయులలో ననేకులు వెర్రిద్యారమును గడ చినవెంటనే ఆంగ్లోఇండియనులు కట్టలు మొదలగువానితో భారతీయుల గొట్టిరి. భారతీయుల చేతులలో కట్టలులేకుండు యుట ఆంగ్లో ఇండియనుల చేతులలో కర్ర లుండుటయు, భారతీయుల కనేకులకు దెబ్బలు తగులుటయు, మొదటి ముద్దాయియు, రెండవ ముద్దాయియు ఇద్దరు ముగ్గురు టిక్కెట్టు కలెక్టరులతో ప్రయాణము చేయు చుండుటయు వాంఛనీయు కలహ ప్రతీకమున నుండుటయు, “కలహము జరుగకుండ సాధ్య మగునంతవరకు బాగ్రట్ట నెట్టుటకని” తాను ప్రయాణము చేసినటుల ఉద్యోగస్థులు చెప్పినటులు, వారు చేసిన ప్రయత్నముల బట్టిచూచి, కలహ మాపు ప్రయ త్నము లేవియు జరుగకుండుటయు, స్పష్టపడుచున్నది. ముద్దాయిల వాజ్మాలముల బట్టిజూచిన వారిలో కొందఱు బండివెనుక నున్నట్లును మరియొకరు ప్లాటు ఫారము లొనన్న టులను ఒప్పుకొనుచున్నారు. వారు కొలిగినా మూర్ఖులై జగడమును చూచియున్నటుల జెప్పుచున్నారు. లండన మా పుటకు వారెట్టి ప్రయత్నములను జేయలేదనియు, కలహము జరుగుటయే వారి యభిప్రాయ మెనటులను హితమొప్పుకొను చున్నారు. వారిలో ప్రతివారెయిమోఅత ఫోర్ట్రేషనువద్దగిరి తేలియజేయుకారణములు కేవల మనందవ్యములుగా నున్నవి. కేసు విచారణలో నున్నది.

వరదల వసూలు

విద్యుత్ వసూలు	రూ. 22-0-0
ప్రీతి పత్రము రాబాగు	4000-0-0
హోమయూజుల శిశుకార్యాలయ సేవకులు	15-0-0
చిరువల్లి క్షేత్ర ఆంధ్రరీతి వసతిగృహ నివాసులు	11-0-0
ఎ. క. సీ. వారాహ శాస్త్రి గారు	5-0-0
గౌ. నూపరింబు, వసంతా ప్రెస్సు	5-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయపు పనివాళ్లవల్ల	5-0-0
మొత్తము రూ.	4058-0-0

స వ ర ణ.

విద్యుత్ వసూలి విధికి బోధాధ్యక్షులుగానుండు శా. తా. నూర్తి నాగరాజు రావుగారి కద్రాసు కలెక్టరీవాడై విజయము కాదన్న భావము, "లక్ష్మి" యని గమనింపవలెను.

యుద్ధ స్థితి

యుద్ధ మారంభమై 826 దినములు గడిచినవి. రెండు మహాప్రస్థానములు ముగిసిపోయినవి. మూడవ ప్రస్థానము ముగియ నున్నది. ఈ కాలమునందు భారతమునకు గలిగిన దుర్వస్తవ్య నాశీతియు మహాశౌఖ్యముల కొలది ద్రవ్యము వ్యయమైనది లక్షలకొలది యవకులు పరమ పదమున కేగిరి. ప్రజాసంహారమునకై విచిత్రములైన మారణ యంత్రములు నిర్మితములైనవి. రాజ్యములు నాశనమైనవి. పంటలు పాడైనవి. పరిశ్రమలు సన్నగిలినవి. మారణసాధనపరిశ్రమ విజృంభించినది. వ్యాపారము క్షీణించినది. యూరపు ఖండమునం దంతటను హాహాకారములు ప్రతిధ్వనించుచున్నవి కాని జర్మనుల యాశ లీడేరు ననుటకు సూచనలు లేవు. ఇరువదియేనిమిదిమాసములకు పూర్వము ముప్పదేండ్లు సిద్ధముచేసిన యపారమైన యుద్ధోపకరణములను మహానైన్యమును గలిగి విజయవిశ్వాసముతో జర్మనులు రణరంగమునందు జేరిరి. జర్మనులు పరాసులదేశమును కొంత నాక్రమించుకొన గలిగిరి. కాని పరాసులనోడించలేదు. ప్యాడిసు క్షతై వర్తనుపట్టణంబులు స్వాధీనము చేసికొనుటకై చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములైనవి. రుష్యుల దేశమును కొంతయూక్రమించుకొనిరి. కాని కీపు పెన్సిల్వ్యాను మోసాపు వశపడలేదు. రుష్యుల విజయ విశ్వాసము చెడలేదు. బెల్జియము సర్వియా మాంటెనిగ్రో రాజ్యములు శత్రువుల పాలైనవి. కాని ఆరాజ్యముల ప్రజల శౌర్యోత్సాహములు తరుగలేదు. ఈ రాజ్యముల రీతిని రుమేనియా రాజ్యమును భింపించుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. రుమేనియనులు పరాజితులైనను ఇతరుల శౌర్యోత్సాహములను వలెనే రుమేనియనుల శౌర్యోత్సాహములను సముతేజము జర్మనులు సంహరింపనేరరు. ఇట్టి విజయములవలనను జర్మనులకు వికృతి గలుగును గాని విజయము గలుగదు. జర్మనులకు హామరంతికాకార్యములవలన బోక కంటకు లను ప్రతిభి గలుగుచున్నది. జర్మనుల విజయమునందు విశ్వాసము ప్రమాదుగా డిజింపచుచున్నది. జర్మనుల ఫలమును బడయుటకై జర్మనులను బోధించువారు గలిగిన శక్త్యమునకు అవసరము లేదు. జర్మనుల సముద్ర వ్యాపారము పూర్తిగా హూయమైనది. పరిశ్రమలు పాడుపడినవి.

వలసరాజ్యములు సోయినవి. ఆపారమైనద్రవ్యము వ్యయమైనది. ప్రజలు నశించిరి. దేశము దుఃఖము యమైనది. కాని జర్మనులకు శ్రమకు నష్టమునకు దగిన ప్రతిఫలము గలుగలేదు. ఇంతవరకును ప్రతిఫలము గలుగనపుడు ముందైనను గలుగునని నమ్ముట కవకాశములు లేవు. కాలము గడచిన కొలది యుద్ధము మిత్రమండలి కనుకూలముగను జర్మనులకు ప్రతికూలముగను పరిణమించునను నమ్మకము దృఢతమ మగుచున్నది. మొదటను విజయ భావనములు చేసిన జర్మను సేనాధ్యక్షు లిపుడు ప్రగల్భవచనములను చాటుట లేదు. హిండ్లె బర్గగారు జర్మనులు విజయమునకై పోరు సలిపే దరని చెప్పెనుగాని విజయము ద్రువమని చెప్పట లేదు. సేనాధ్యక్షులు స్త్రీను ఆర్యము మిత్రమండలి పూనికను యుద్ధోపకరణ ప్రాశస్త్యమును గొని యాడిరి. 1916 వ సంవత్సరపు ప్రస్థానము జర్మనులకు ప్రతికూలముగ బరిణమించినది. కాని యనుకూలముగ బరిణమించ లేదు. కారణము జర్మనుల బలక్షయమని విదితమగుచున్నది.

సైన్యబలము

విజయమునకు విశేషమైన సైన్యములు సామగ్రులు సంపదలు సాధనములని సామాన్యజనులకు నయితము తెలిసియున్నది. విజయమును బడయుటకై జర్మనులు సైన్యములను బలిగొట్టిన విధమునకు ముట్టడివలన విదితమైనది. జర్మను సైనికులు రమారమి 50 లక్షలు హరించిరి. ఆఫ్రికాయనులలోను విశేషభాగము హరించిరి. శత్రుకోటికి సైన్యమును జేర్చుటకు స్వదేశములు దక్క సాధనాంతరములు లేవు. 1917 వ సంవత్సరపు ప్రస్థానమును నడుపుటకై జర్మనులకు సైన్యబల మవసరము. అవసరమైన బలమును జేర్చుటకై డిశంసరు మొదటి తేదిల జనాభా లెక్కలను సిద్ధము చేయుటకును దేశములోని ప్రజా సముదాయము నంతయును యుద్ధోపయోగమునకై వినియోగించుటకును ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. పనిపాటలకు జాలినంత ప్రజలు జర్మనీదేశమునందు లేరని జర్మనులు బలవంతముగ ప్రాన్సు బెల్జియము దేశములనుండి గొనిపోయెడి పౌరుల సంఖ్యనుబట్టి యూహింపవలసి యున్నది. మిత్రమండలికి సైన్యబలము స్వదేశములనుండియును వలసరాజ్యములనుండియును సమకూర్చుట కవకాశములు గలవు బ్రిటీషు ద్వీపములందును వలసరాజ్యములందును 60 లక్షల సైనికులు యుద్ధమునకు సిద్ధమగుచున్నారు. పరాసులు ఇటలీవారు అపరిమిత శౌర్యముతో బోరాడుచున్నారు. ఇది వారి విజయముల వలన విదితమగుచున్నది. రుష్యుల కపారమైన సైన్యము గలదు. క్రమక్రమముగ సైన్యబలము మిత్రమండలికి హెచ్చుచున్నదనియును శత్రుకోటికి తగ్గుచున్నదనియును విదిత మగుచున్నది.

యుద్ధసామగ్తులు

యూరపుఖండమున కవక్య పదార్థములును నాహారపదార్థములును నితరఖండములనుండి రావలసి యున్నవి. రుష్యాకును రుమేనియాకును నాహారపదార్థములు సంపూర్ణముగ నున్నను జర్మని ప్రాన్సు క్రేటుబ్రెటను లాహారపదార్థముల కితరదేశముల నుండి నాశీయించవలసి యున్నవి. యుద్ధారంభము నుండియును నితరదేశములనుండి క్రేటుబ్రెటనున కాహారపదార్థములు వచ్చుచున్నను 5 లక్షలు విలువగల రొట్టె ఇపుడు 10 లక్షల కమ్ముబడుచున్నది. అన్ని వస్తువుల ధరలును పెరిగిదివి పెరిగివె. రెండేళ్లనుండి యును వ్యాపారనిరోధమునకు పాలైన జర్మని యాదా భోజనపదార్థముల ధర విపరీతముగ పెరిగిన దనిక వింతయండదు. జర్మను రాజ్యాధికారులు

భోజనపదార్థముల వాడుకను నియమింప గలరు గాని పదార్థములను సృష్టించ నేరరు. జర్మనుదేశము నందును జర్మను సైనికులకును నాహారపదార్థములు చాలినంత లేవని యుద్ధవార్తలవలన విదితమగుచున్నది. యుద్ధారంభమునందు జర్మనుల కపారమైన ఫిరంగులు మెల్లులు గలవు ఆ మారణ యంత్రసాహాయ్యమున జర్మనులు విజయము కరతలామలకమని నమ్మిరి. ఇప్పుడా బలము మిత్రమండలి నైపునకు మొగ్గినది. సెయింటు చామండు శత్రు నిర్మాణాలయమునందు పరాసులును క్రేటుబ్రెటను నం దనేకయంత్రాలయములం దాంగ్లేయులును 16 లక్షలముల మూతిగల ఫిరంగుల సపారముగ సిద్ధము చేయుచున్నారు. సోమురంగమున మిత్రమండలి విజయముక కే శత్రువులు మూలము. వర్షముకు సామీప్యమునగల వా దుర్గమును జర్మనులు వేలకొలది సైనికులను బలిగొట్టి 104 దినములలో వశపరచుకొన గలిగిరి. ఆదుర్గము 9 దినములలో నష్టములేకనే పరాసుల వశమైనది. ఆదుర్గ సంరక్షణమునకు వలయుమెల్లులు లేనందున జర్మనులు వా దుర్గమును దగ్ధముచేసి పరిత్యజించిరిని తెలియుచున్నది. జర్మను లెంత శాస్త్ర పరిశోధనలను జేసినను కర్మాగారముల నెంత శ్రద్ధతో నియమించినను వలయు సాధనసామగ్రి లేకను విజయమున కవసరమైన యుద్ధోపకరణములను నిర్మింపనేరరు. సాధనసామగ్రిని బడయుటకు బ్రిటీషు నౌకాదళము ప్రతిబాధకము. ఈ యొట్టిడిని తగ్గించుకొనుటకై విచ్చలవిడిగ జర్మనుల జలాంతర్గామినులు కనుపడిన యోడలను ముంచివేయుచున్నవి. యుద్ధసామగ్తులను నాహారపదార్థములను బడయుటకు మిత్రమండలికి గల సదుపాయములు శత్రుకోటికి లేవని విదితమగుచున్నది. నైమానిక బలమును మిత్రమండలికి హెచ్చుగ నున్నటులు యుద్ధవార్తలు తెలుపుచున్నవి.

సంపదలు

జగత్తునందు సకలకార్యములు ధనాధీనములు. లోకమునందు బ్రిటీషునామ్రాజ్యము ప్రాన్సునామ్రాజ్యము సంపద్యంతములైన సామ్రాజ్యములు. ఇంతవరకును క్రేటుబ్రెటను యుద్ధమునకై 5000 కోట్ల రూప్యములను వ్యయము చేసినది. ప్రాన్సు దేశమును 3000 కోట్ల రూప్యములను వ్యయముచేసినది. మిత్రమండలికి స్వదేశ సొపదలే కాకను సామ్రాజ్యభాగముల సంపదలును అమెరికా జపానుదేశముల సంపదలును నుపయోగపడుచున్నవి. అత్యంత భాగ్యవంతంబైన క్రేటుబ్రెటనున కమెరికాదేశమునం దనేక కోట్ల రూప్యముల నప్పుచేయుట యవసరమైనది. జర్మనుల సంపదలు క్రేటుబ్రెటను సంపదలతో తులదూగవని జర్మనుమూత్ర ఇటీవల తెలిపియుండెను. ఇతరరాజ్యముల సంపదల సహాయము లేకను జర్మనులసంపద లీ మహాసంగ్రామ వ్యయమును భరించుటకు జాలవని యుద్ధవార్తలవలన బోధ్యమగుచున్నది.

ఈ విషయము లిపుడు జర్మను రాజ్యాధికారులకును యుద్ధతంత్రజ్ఞులకును ననుభవమునకు వచ్చినవనుటకు సూచనలు గలవు. 1917 వ సంవత్సరపు ప్రస్థానమునందు సామ్రాజ్యాంతర్గతమైన సైన్యబలమును సామగ్రిబలమును సంపద్యలమును సంపూర్ణముగ సమకూర్చి విజృంభించుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నటులు యుద్ధవార్తలు ప్రకటించుచున్నవి. ఆ ప్రయత్నముల ఫలము భావికాలకు నందు వికృతముగాగలదు. వర్తమాన ప్రస్థానము, రుమేనియారంగమునందు జర్మనులకు గొంత యనుకూలముగనున్నను, శేషించిన రంగములందు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నదని గ్రాహ్యమగుచున్నది.

ఆంధ్ర దేశమున వర్షము.

కృష్ణా తుంగభద్రలవలన కలిగిన మహా దారుణ పరిస్థితి నేటి కింకను పూర్వముగా స్పష్టము కాలేదు. మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు వ్రాసిన యుత్తరములును ఇతరులు వ్రాయగా మేము ప్రకటించిన యుత్తరములును కొంతవరకు మహారాష్ట్రక పరిస్థితిని విశదము చేయుచున్నవి. నేటిదినము ఒక కరణము వ్రాసిన లేఖను మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు పంపియున్నాడు. అది చదివినవారికి ఒక్కొక్క ప్రాంతమున నెంతెంత యపార నష్టము కలిగి యుండునదియు బోధపడక పోదు. గ్రామములు గ్రామములే యట మునిగిపోయినవి. ఆతడు పేర్కొను గ్రామములే పదింటికి గలవు. మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు మొదటిదినము వ్రాయునప్పుడే ఏబది గ్రామములవరకు వరదకు నందురుచున్నవనియు అధమ పక్ష మిరువది మొదల గ్రామములైనను సంపూర్ణముగా వినాశమందిన వనియును వ్రాసెను. గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారి ప్రతినిధి అప్పికట్ల ప్రాంతములలో పనిచేయుచు అప్పికట్ల స్టేషనువద్దె అయిదు ఆరు గ్రామములు ప్రవాహములో చేరిపోయినవని వ్రాసియున్నాడు. వైన మేము పేర్కొనిన కరణముగారి వ్రాతనుబట్టియు ఈ ప్రతినిధి వ్రాతనుబట్టియు ఆ పదిగ్రామములలోను ఈ యెదారు గ్రామములలోను ఇండ్లన్నియు పడిపోయిన వనుట స్థిరమగుచున్నది. ఇద్దరు వ్యక్తు లీయగల వార్తనుబట్టియే పదునైదు పదునారు గ్రామములు నశించుట తెలియరాగా మూడువేలకాచోట నేలకొరిగి ఇంకొకచోట ప్రజలు సాయము నందుచున్నారనుట విదితముకాగా మూడేసిరోజులు అయిదేసిరోజులు జనులు పస్తుపడిన ఘట్టములు ఇప్పటికొద్దిపాటి సేవకులకే యనుభవమున దోచిరాగా గ్రామములో సాయము చేయుటకు సేవకులు పడవలు వైచికొని ఏర్పలలో ప్రయాణము చేయుచున్నారనుట వినరాగా ఒక్కయెడ నొక్క గొల్లడు ఆరువందల గొట్టెలను పోనాడుకొనినాడని ఎరుకపడగా వెంకటపాలెము, తాళ్లపాలెము, నూతంకి, పెదకొండుూరు, ఇభరాము పట్టణము, రేవేంద్రపాడు, మల్లెంపూడి, వీనిదురవస్థ చిత్రపటములోవలె కన్నులకు కట్టిరాగా మొదటిదినము మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు వేసిన మదింపు ఏమాత్రమును అతిశయోక్తి కాదనుట తెల్లమగుచున్నది. తెనాలి, గుంటూరు, రేపల్లి, బెజవాడ, మున్నగు నారుతాలూకాలు అపారనష్టము నందిన వనుటయు అధమపక్షము రెండు లక్షలజనము భోజననివాస వసతులులేక పడియున్నారనుటయు మన దురదృష్టవశంబున ముమ్మాటికిని నిజంబయి పోచుచున్నది. కృష్ణవరదకే గొల్లుపెట్టుచుండ కృష్ణకు రెండవదిగ తుంగభద్రా నదియు కాశ్యమున హించినది. తుంగభద్ర వరదలవలన కర్నూలు జిల్లా ముఖ్యపట్టణంబగు కర్నూలే విశేషభాగము తుడిచి పెట్టబడినది. కర్నూలున మిట్టభాగములగు రెండు వేటలు తప్ప తక్కిన వేటలన్నియు నీటిచే బాధనందినట్లు తెలియుచున్నది. ఇంట్లు లెక్కలేక కూలిన వట! ఆ పట్టణమున సగము ప్రజ బీదమహమ్మదీయులు. వీరి నివాసములే యెక్కువగా ప్రవాహము పాలై యుండగలవు. కర్నూలీగతి పట్టతుంగభద్రా నది కర్నూలుకు వచ్చు మార్గమున నిరుప్రక్కల గల గ్రామములు కొన్ని పూర్తిగను కొన్ని సగము భాగమును కొట్టుకొని పోయి యున్నవట. ఆ జిల్లా వికాసము లేని జిల్లా యగుటచేత ఇప్పటికిని తగిన వర్షమా

నము రాలేదు. తుంగభద్ర కాలువ యాధారముగా గల నంద్యాలయు మహానష్టమునకు పాలైనది. దత్తమండలములలో మరియొక్కచోట విస్తార నష్టము కలిగినది. ఆదవానిలో నూర్లకొరిగి ఇండ్లు తుట్టగా కొట్టుకొనిపోయినవి. జననష్టముకూడ సంభవించినది. కృష్ణాతుంగభద్రల సంక్షోభమును ఆదవాని సంక్షోభమును ఈ రీతి వ్యాదయభేదన మొనర్చుచుండ కొల్లేరువైపునుండి మరికొంత పిడుగువార్త వినవచ్చుచున్నది. కైకలూరుతాలూకాలో కొన్ని గ్రామము లేటలు మునిగిపోవు నవేయట. ఇంక నీసంవత్సరము ప్రత్యేకము వ్రాయవలసిన పని యేమిగలదు? ఈ రీతిగా ఆంధ్రమండల మంతటను హాహాకారములు చెంగుచుండు తరుణమున తదనుగుణ హృదయాదార్యమును ఆంధ్రప్రజయెడ కనుకట్టక పోలేదు. కొందరు ప్రభుత్వాధికారులును అప్రతిమానముగా నానుభూతిమై పనిచేయక యుండలేదు. బెజవాడనాయకులును ప్రముఖులును సర్వశక్తిని వినియోగించి శీతానగరమును కార్యశిబిర మొనర్చుకొని పనిచేయుచున్నారు. శాఖలు శాఖలుగా విచ్చికి సేవక బృందములను బంపి కడగండ్ల బడు సోదరులకు తోడ్కొనుచున్నారు. బెజవాడలో దినమునకు రు 100 ల వంతున నసూలగుచున్నది. ఇప్పటికి రమారమి రు 1500 ల సాయము చేకూరినది. ఆలైపునుండి గుంటూరు మండల సంఘము వారును విచ్చికి సేవక బృందమును పంపి వస్తువులను బంపుచు ద్రవ్యము పోగుచేయుచు పాటుపడు చున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగులును ఈయెచ్చికి సేవకాళికి తోడ్పడి పని సాగించు చున్నారు. కర్నూలు, నంద్యాల ఇత్యాది ప్రాంతములలోను ఆదవానిలోను కృష్ణవరదల విషయమున నొకకొన్ని పట్లలోను ప్రత్యేకవ్యక్తులును ప్రత్యేకాధికారులును పనిచేసి ద్రవ్యమిచ్చి బాధితులకు మహాపకార మొనర్చినారు. ఆదవాని కర్నూలులలో కలెక్టరులును జిల్లా సూపరింటెంటులును నంద్యాలలో అసిస్టెంటు సూపరింటెంటు గారును గౌరవభావమున పేర్కొనబడియున్నారు. కర్నూలు పురమున వసూలైన రు 2000 లలో రు 500 లు అనాంధ్రులగు వకీలు రంగస్వామిఅయ్యంగారు వారు మాత్ర మిచ్చియుండుట ప్రత్యేక ప్రశంసకు భాజనముగా నున్నది. సేవకశిబిరములకు అటనట నుండి సహాయముపోయి చేరుచున్నదనియు వినుచున్నాము. మా పత్రిక పక్షమున ప్రారంభించిన నిధి ఏ సభ ఏ ప్రకటన లేక ప్రారంభించినది. ఈ నిధికి మేము వ్రాయునప్పటికి రు 4053-0-0 ల వికాళములు వచ్చిచేరి యున్నది. ఇందులో నాలుగువేలు ఒక్కమహానుభావు డిచ్చిన ద్రవ్యము. ఈయొక్క మహానుభావుని పేరును ఆంధ్రలోకము మేము తెలుపకయే యూహించుకొనగలగు. ఆ మహాదారుడు పితాపురు రాజాగారగు వేంకట సూర్యారావు బహద్దరుగారు గాక మరి యెవ్వరు కాగలరు? వారి వితరణంబును వారి దయాంతరంగంబును వారి యప్రతిమాన సోదర ప్రేమయు కలుగుటచే గాదే నేటికి ఆంధ్రావని ఈమాత్రము తల ఎక్కికొనగలిగెడి. వారి నిదర్శనముం వైకొని వారివలెనే సోదర ప్రేమ చూపగల మహానుభావులు ముందుపడి వత్తురేని కష్టముల మధ్యను గూడ ఆంధ్రమాత పుష్కల హృదాయువులు రాల్చి ప్రసన్నవదన కాగలుగును గాదే! సోదరులు శాములబడచున్నారు. దాతలు సోదరభాధానివృత్తికై ద్రవ్యము ధారపోయుచున్నారు. చిన్ని తమ్ములు నడుములు బిగించి ఎండయనక వానయనక పగులనక రాత్రియనక పనిచేయుటకు సిద్ధపడినారు, సిద్ధపడుచున్నారు, సిద్ధపడగలరు. ఓ

నాయకాశ్రేయలూగా! ఈ యన్ని సాధనములంజేర్చి కార్యమును నడిపి ప్రతిష్ఠాపనా నియంతృత్వము వహించి సక్రమోద్యోగంబుగ నీ యెల్ల శక్తుల కనువగు నుత్తమ ఫలంబును సమకూర్చుట మీ భారము. మీ రిదివర కే భారమును చక్కగా నెరవేర్చి యుండలేదు. ఆంధ్రభూమిని ప్రతిష్ఠాపనా పరంపర యత్యవసరమని యెంత యుద్దోషించినను అట్టి పరంపరను నిర్మించు నాలోచన వ్యగ్రతతో చేసియుండలేదు. ఇప్పటికైనను మేల్కొని పనిచేయవలసినవారు మీరై యున్నారు. ఆంధ్రమాత మీ వైపున మొగము ద్రిప్పి మిమ్మువిలోకించుచున్నది. మీరేమి ప్రత్యుత్తర మిత్తురోచూడవలసి యున్నాము. ఆ కొంత సంతృప్తికర ప్రత్యుత్తరము వినవచ్చుచున్నది. ఈనగరములోని మాసోదరులు త్వరలోనే సభజేరి ఈవరదల విషయమున ముందునకు చేయవలసిన కార్యసరణిని నిర్ణయింప నున్నారట. ఈనగరము చేయవలసిన సాయంబును సంపాదింప నున్నారట! వీరికి విజయంబగు గాక. నేటి కష్టము ముందు జాగ్రత్తపడుటకు సాహాయ్యకారి యగుంగాక. విచ్చికి సాంఘిక సేవా సంఘము సేవకులతో నాయకులతో చమూపతితో పూర్ణముగా నేర్పడుగాక!

శ్రీ బొబ్బిలి కుమార రాజుగారు.

రాజాశ్రీ రావు వేంకటకృష్ణారావు బహద్దరు, బొబ్బిలి కుమారరాజుగారు చెప్పే పురి శాసన సభాసభ్యులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడినది తెలియజేయుటకు మాకెంతయు సంతస మగుచున్నది. వీరు సుప్రసిద్ధాంధ్ర నాయకులు, ఉదార స్వభావులు, వీరి నియోజనము ఆంధ్రదేశమున కెంతయు లాభకర మనుటకు సందియ ముండదు.

న్యాయ విలంబనము

న్యాయస్థానములు న్యాయవాదులు నాగరకావాస్తవీకి చిహ్నములని పరిగణింపబడుచున్నవి. పూర్వ మొక దినమున నిర్ణయింపదగిన న్యాయసంజేషా మిథుడు పదిసంవత్సరములకైనను నిర్ణయించుట సాధ్యమగుటలేదు. ఈ విషయమై ప్రీవీకౌన్సిలునందు తీర్పుచిప్పించు బార్లు ఛాన్సెలరుచేసిన ఖండనము వ్యాజ్యములను నేయవాగున న్యాయస్థానములను గమనింప వలసియుండును. 1900 వ సంవత్సరమున వారంభమైన వ్యాజ్యము ప్రీవీకౌన్సిలునందు 1916 వ సంవత్సరమునవంబరు మాసాదిని తీర్మానింపబడినది. ఈ వ్యాజ్యములలో వాది ప్రతివాదులకుగలిగిన కాలపారణము ద్రవ్యనష్టము మనోవ్యధ నిర్ణయించుట దుష్కరము. విలంబనమునకు న్యాయాధికులు న్యాయవాదులు పాట్లు తోడ్పడుచున్నారు. ఇంకెవరు బుద్ధి పూర్వకముగ విలంబనమునకు దోడ్పడుచున్నారో నిర్ణయించుట దుష్కరము. సగటున కొన్ని వ్యాజ్యములను తీర్మానించుటకు రెండేండ్లు పట్టుచున్నవి. న్యాయాధికులు పట్టి వ్యాజ్యములను వెంటనే తీర్మానించుట కేర్పాటుచేసినగాని ఈ దురవస్థ తొలగ నేరదు.

ఆస్ట్రేలియా చుంతి సందిగ్ధాపథ

లోకమునం దెవరుల తుపదేశించుట సుకరము. స్వయముగ జేయుట దుష్కరము. ఆస్ట్రేలియా దేశపు చుంతి హ్యూజెసుగారు ఇంగ్లాండునందు జేసిన ప్రసంగము లత్యంతోత్సాహ పూరితములై యుండెను. బ్రిటీషువీర్యములగు నిష్పంధక వైనిక సేవను హదరణమునందు చెల్లుటయందు గలిగిన యాలస్యమునకు నాయకులను ప్రజలను నాడేవించెను. కాని ఆస్ట్రేలియానుం దాతని యుద్దేశములు సాగలేదు. ఆయన నిష్పంధక వైనిక సేవాశాసనమును తిన్నగా నిర్మించుట హానినేని అందువిషయమై ప్రజాభిప్రాయమునుగూడన వెంచెను. ప్రజల యందు 9,66,000 వ్యతిరేకులుగను 8,83,000 అనుకూలురుగను నభిప్రాయముల నిచ్చిరి. ఆస్ట్రేలియానుండుమహానుభావుల ప్రభువులు సమృద్ధుల నిచ్చెడి స్వాతంత్ర్యమును గలిగియున్నారు. సామ్రాజ్యనిర్వహణమునందు సమానస్వావ్యవస్థమును గోరెడి ఆస్ట్రేలియనులు భాగవహనమునందు సమానభాగ్యులు పాపంబు బ్రయత్నింపకుండుట చిత్రముగనుండును. స్వచ్ఛంద పద్ధతిననున వలయు వైస్యనివాసములు ఆస్ట్రేలియానుండు సమకూడుననునాశ నాయకులకు గలదు. హ్యూజెసుగారి సామ్రాజ్య సేవాప్రయత్నములు సఫలములగు గాతె.

మహమ్మదీజాడ్య వ్యాపనము

ప్రేగుజాడ్య మీయేడు విశేషముగ వ్యాపించునటులకు నూచనలు గలవు. హైదరాబాదునం దారేండ్లకు పూర్వము ప్రేగుజాడ్యము కనుపించి సంతో భమును గలిగించినది. భగవదనుగ్రహమువలన నీయారేండ్లలోను నాజాడ్యము హైదరాబాదునందు కనుపించలేదు. ఇప్పుడు సికింద్రాబాదునందును హైదరాబాదునందును ప్రేగువ్యాపించి ప్రజలు మృత్యుదేవత వారలకుచున్నారు. నాగపురమునందును పునహాయందును పోలాపురమునందును ప్రేగు వ్యాపించుచున్నది. మున్ముం దిం కను వ్యాపించగలదు. పునహాయందు ఫర్దసక్ కశాకాల వనత్తిగృహము నవంబరు 23 వ తేదినరతును మూయబడినది. ప్రజలు నిర్భయముగ నన్నిప్రదేశములందును ప్రేగుటీకాలను నేయించుకొనుచున్నటులు రిపోర్టులన తెలియుచున్నది. హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు లం దింతరకును 7,000 మంది టీకాలను పొడిపించుకొనిరి. టీకాల రసమునకై అన్ని ప్రదేశములనుండియును దరఖాస్తులు బొంబయియందలి రస నిర్మాణాలయమునకు వచ్చుచున్నవి. ఆయాలయమునకు ఆగష్టు మాసమునందు 1,85,000 మోతాదులకు నెట్టెంబరు మాసమునందు 1,51,405 మోతాదులకు దరఖాస్తులు వచ్చినవి. ఇప్పుడు నెలకు నాలుకైదులకుల మోతాదుల మందును సిద్ధము చేయుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. హైదరాబాదులోని ప్రజలును ఇతర ప్రాంతముల జనులును టీకాల లాభమున పొంది యును ప్రేగుగల ప్రదేశములను వదలి బహిరంగ ప్రదేశమును నివసించియును తమ ప్రాణములను గాపాడుకొనుటకై ప్రయత్నించుట సమంజసము. ఇంతవఱకును ప్రేగుజాడ్యమునకు టీకాలును బహిరంగప్రదేశ నివాసమును ప్రతీకారము లని యనుభవమువలన విడిచి మోగి.

పాను దేశాధిపతి

యంగ్లమునల జనానుదేశమున కసాదమైన లాభము గలుగుచున్నది. పాశ్చాత్యరాజ్యములు యంగ్లమునందు మునిగియుండగ జపాను చీనాదేశముమీదను సంపూర్ణాధికారమును స్థాపించుటకై ప్రయత్నించుచున్నది. చీనాదేశము ప్రస్తుత ఆ సహాయస్థితి యందు జపానుకు లొంగుటయందు వింతయొండదు. రుస్సోపాశ్రయము వ్యాపారము ఆసియాఖండపు వ్యాపారము జపానువలన మగుచున్నది. రుస్సోకువలయు యంగ్లోపకరణములను జపాను సిద్ధము చేయుచున్నది. హిందూదేశమునక నేకములైన సూతకవస్తువులను జపానునుండి వచ్చుచున్నవి. గతించిన 9 మాసములందు జపాను ఎగుమతుల విలువ 73,56,69,000 యెన్నులు. దిగుమతుల విలువ 53,94,15,000 యెన్నులు. నిరుటికన్న నీయేడు ఎగుమతులందును దిగుమతులందును జపానువ్యాపారము మూడవంతు పెరిగినది. జపాను కనుకూలముగ 18,52,54,000 యెన్నుల వ్యాపారము జరిగినది. అనుకూల వ్యాపారమువలన జపానుదేశమునందు బంగారము నిలువ చేయబడుచున్నది. 62,09,00,000 యెన్నుల బంగారము బాల్తీయరత్నక భనముగ దేశమునందు గలదు. ఒక మాసమునం దీధనము 30, 00, 000 పెరిగినది. ఈ నిలువ ద్రవ్యమును వై నాకు ఆక్వివి ఆశ్రమును బుణపాశబద్ధము చేయుటకై జపానువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. హిందూదేశాధిపతికిని జపానుదేశాధిపతికిని గల భేద మీయంకెలవలన విడిచి మగుచున్నది. వ్యక్తులకును జాతులకును నాధిక స్వాతంత్ర్యము సకాల స్వాతంత్ర్యము లందున ప్రధానము. (ఒక యెన్నుకు రూ 1-9-0 రూపాయి సమానము.)

“నేటిపు” పద ప్రయోగము

ఒక కాలమునందు మంచి యంగ్లమును దెలిసెడి పదమునకు నేరోక కాలమునందు నిందాధము గలుగుచున్నది. యుద్ధాంధమునకు పూర్వము జర్మను పదము గౌరవభావనంబై యుండెను. ఇప్పుడు నాగరకలోకమునందు ముఖ్యముగ మిత్రమందలి వైనికుల సమక్షమునందు నిందావాచక మైనది. సికింద్రాబాదునందు ఒకపార్శ్వ ఫోటోగ్రాఫరు ఒక యూరపియను ఫోటోగ్రాఫరును జర్మనుడని ప్రస్తావించెను. యూరపియనుడు ఫోటోగ్రాఫరును (d) నేటిని ప్రస్తావించెను. యూరపియను పార్శ్వవైస తనకు జర్మను పదము నాగోపించుట వలన మాన హాని గలిగిన దని మాననప్రమునకు వ్యాఖ్యము చేసెను. దండ నాధికారి జర్మను పదము నాగోపించుట నింద్యమనియును నేటిపుపదము నాగోపించుటయు తగదనియును చెప్పి పార్శ్వకి రూ 50ల జరిమానాను విధించెను. ఈవిషయమై ఆహ్వాకేటుప్రతిక వ్యాఖ్యానము చేయుచు నేటిపు పదమును వాడుటయందు తప్ప లేదనియును తప్పున్న దానిని సవరించుటకై ప్రయత్నించుట యుక్తమనియును వ్రాసినది. ఈ వ్యాఖ్యానము విచిత్రము. నేటిపుపదమునకు నింద్యాధము యూరపియనులవలన గలిగినది. దానిని లొలగించవలసిన భారము యూరపియనుల వైన గలదు. ఇండియను పద ముండగ యూరపియనులు నేటిపు పదము నేల వాడవలయునో దురూహ్యము? యూరపియనులు ఇండియనుపదమును వాడుట వారి గౌరవమును హైందవుల గౌరవమును గాపాడుటకు సాధనమని అహ్వాకేటు ప్రతిగ్రహింపబాలకపోవుట విచారకరము.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 17 శుక్రవారము
జలతార వస్తుప్రదర్శనము.
నవంబరు 21 మంగళవారము.
చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము. ఉద 11 గం.
నవంబరు 23 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4 1/2 గం.

చెన్నపురి శాసనసభ:— బాబ్బిలి కుమారరాజు గారు చెన్నపురి శాసనసభాసభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

ఇంగ్లీషు మెయిలు తిపాలు:— ఇంగ్లీషు మెయిలు తిపాలను తీసికొని వచ్చు ఎక్స్ ప్రెసు ట్రెయిను నేటి దినము 12 గంటలకు బొంబాయిలో బయలు దేరుచున్నది.

ఆరోగ్య నస్తుప్రదర్శనము:— మదరాసు నగరమున రాబోవు డిశంబరు నెలలో జరుగబోవు శాస్త్రీయ, ఆరోగ్యనస్తుల ప్రదర్శించుటకు కట్టుగొనవలయు సౌకలయను మతి నుభాస్తులు నవంబరు 15 వ తేదీ లోపలను, వస్తువులు డిశంబరు 10 వ తేదీలోపలను జాయంతు ఆనరరీ సెక్రటరీ గారికి చేరవలయును.

మదరాసు హోకోన్.

న్యాయమూర్తి నెన్నవగుగారు సుబ్బారామయ్య రమనతకు తప్పకు హుండీలను సృజించి మోసపుచ్చెనని తేటదినదావా ఈదినము మజల విచారణకు రాగా మరికొందఱు సాక్షులు పరీక్షింపబడిరి. జూరీ వారు ముద్దయి నేరస్థుడు గాదని చెప్పగా న్యాయమూర్తి గారంగీకరించి ముద్దయిని విడుదలచేసిరి.

రోమేనియా స్థితి

లండను, నవంబరు 7:— “టైము” పత్రికకు బుఖారెస్టు విలేఖకుడిట్లు తలెత్తివార్తనిచ్చెను. — రోమేనియా యొక్క విషమస్థితి గడచిపోయినది. తుంభవృష్టి రోమేనియనులకు సాహాయ్య మయ్యెను. ఇప్పుడు శత్రువులు తమ వాంఛలను నెరవేర్చుకొన గలుగుట దుర్లుటము. పర్వతములు శత్రువుల ఫిరంగులకు లొంగవు. రష్యావారు ‘రోమేనియాకు’ విశేష సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. ఇతర మిత్రమండలివారును దోడ్పడుచున్నారు.

బెల్జియముబిడ్డలకు ధనసహాయము

లండను, నవంబరు 7:— లార్డు మేయరుగారు పదవిని వదలుటకు ముందుగ మరియొకసారి పత్రికామాలమున బెల్జియము బిడ్డల సహాయార్థము కడపటి విజ్ఞాపనమును గావించిరి. 257500 మంది బిడ్డలను జర్మనులు బెల్జియములో నిష్పందించిరి. ఫిరిలో 12 1/2 లక్షల మంది 12 ఏండ్ల లోపు వయసు గలవారు న్యూట్రులు రిలీవు కమిషను వారు ప్రపంచము నందంతటను మిత్రమండలి రాష్ట్రములలోను ప్రజలవలనను వార తనములవలనను ధన సహాయమును బడసి ఈ పిల్లలకు ప్రాణములు నిలవబడుటకుమితముగ తిండిపాత్రము పెట్టుచున్నారు. రెండు సం॥ రమలునుండి దుస్సహాయుగ నిరోధముననుండుటచే శ్వాస వ్యాధి మున్నగు రోగములు ప్రబలినవి. వైద్యశాలలు చాలకుండ నున్నవి. ఆంగ్ల స్థానములలో తావులేదు. ఇప్పుడు పుట్టుచున్న బిడ్డలు బలహీనులుగను కురువలగ నున్నారు. తల్లులు 9 నెలలకు బదులు 7 నెలల వరకు మాత్రమే వారికి ప్రాణధారణ మాత్రమగు పోషణ మియ్య గలుగుచున్నారు. తల్లులును పిల్లలును గూడ వ్యాధి బాధాతులకు పాల్పడు డిరి. క్రిస్తుమదినమున ప్రతి బ్రిటిషుకుటుంబమును విందుసమయమున తోచినధనము నొకసంచిలో వేయవలెను. అట్టి సంచులను సామాజ్యము నందంతటను బెల్జియము రిలీవుకమిటీ శాఖలవారం దించెదరు. మన మీపండుగలోను బలముగ విందారగింప కలుగుటకు దైవమునకు కృతజ్ఞతను నూచించుట కీకర్మ మొనరింపవలెను. ఎంత స్వల్పమొస్తమునైన ప్రతి వారును సంచులలోవేసినచో దానితో బెల్జియము బిడ్డల కందరికిని సంతుష్టిగ నాహారమును సహకార్య గలుగుదుము. అని మేయరుగారువ్రాసినదానిని కాంటర్బరీ అర్బివిషపు కాడ్డె సర్వోభోధను రివరెండు బ్రాను, రివరెండు షేక్స్పియరు గార్లు బలపరచిరి.

దేశచరిత్రములు

మనము చేయుపని.

పాశ్చాత్య దేశయులకు దమ దేశచరిత్రమునం దెంత యాదరణ గలదో, మనకంత యనాదరణము గలదు. నవీనోద్యమము దేశముయొక్క నర్తకీలు బ్రాహ్మసమైక్య భారతీయులు కన్నులు దెరిచిరి. దేశచరిత్రయే దేశాభివృద్ధికి మూలబీజంబనిరి. దేశభాషలలో దేశచరిత్రలు నేర్పవలయుననిరి. ప్రప్రథమమున దేశచరిత్రలకు గౌరవ మియ్యవలయుననిరి ఇక సాలస్యము జేసిన కార్యములేదని మన యాంధ్రులు దలచిరి. మహామృదీయ ప్రభుత్వానంతరము వరకు నిమ్మకపాత బుద్ధితో బహుగ్రంథ పరిశోధనముతో, అష్టకష్టములకోర్చి హిందూదేశ చరిత్రను ఆంధ్రముగ్ధావాసి ఆ కొమ్మకైజు లక్ష్మణరావు పంతులుగారు ఆంధ్రులకు దరిజేప్పిరి. విజ్ఞానచంద్రికను స్థాపించి మన విజ్ఞానము వృద్ధిచేయుచుండిరి. అటు బృందావనపురమున ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు మహారాష్ట్రచరిత్రను ప్రథమభాగమును బ్రచురించిరి. ఆ చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారు మన యజ్ఞాభమును పారదోలిరి. వారి ద్వితీయ భాగమింకను ముద్రింపకుండుట కడు శోచనీయుము. వై సమాజము వారు త్వరలో ప్రచురింప ప్రార్థితులు. లేనియడల శ్రీపంతులుగారు స్వయముగనో లేక యవ్వల కిచ్చియో శీఘ్రముగా బ్రచురించి మాకంద జేతురుగాక! వారి ద్వితీయ భాగమున కాంధ్రదేశము వేదియున్నది. మనదేశగొప్ప జాతి యనియు, మనచరిత్ర నాగరిక ప్రపంచమునకు చెందినదనియు, కొంతకాలమునకు గ్రహించి, శ్రీచిలు కూరి వీరభద్రరావుగారు ‘ఆంధ్రుల చరిత్ర’ను వ్రాయ సాహసించిరి. తప్పక వీ రాంధ్రుల యంధ్రత్వమును బారదోలి మనవిజ్ఞానమును వికసింప జేసినారు. వారికి సర్వకాల సర్వావస్థలందు మనము కృతజ్ఞులము. ప్రథమభాగము, ద్వితీయ భాగము విజ్ఞానచంద్రిక వారు ప్రచురించిరి. అది శ్రీలక్ష్మణరావుగారి సాహాయమున జరిగినది. తృతీయభాగము, వేరోకరు ప్రచురించిరి. ఏవిధముననైన నేమి ఆంధ్రలో మన ప్రతిపల్లెయందు ప్రతిపట్టణమునందు, ప్రతిపురమునందు మన భాగములు వ్యాపించెను. ఎంతకాలము ఎంతకై, ఎంతయు దేశాభివృద్ధి కొరకు ఆ మహాపురుషుడు వినియోగించినో లేటె తెల్లం బగుచున్నది. ఆ మహాపురుషుని సాహస్యము ఆంధ్రులు కలియుగానంతరమువరకు మజుటకుట సాధ్యమా? ఒక వంక హిందూదేశచరిత్ర, వేరోక వంక మహారాష్ట్ర చరిత్ర, మరోక వంక, యాంధ్రుల చరిత్ర. ఇన్నిచరిత్రలు వెలురడుచుండ నొక మూలనుండి ప్రపంచచరిత్ర బైటికి వచ్చుచుండే. ఒక్క గ్రీసుదేశమును గూర్చి యిప్పటికి భాగములు వచ్చినవి. ఆ కార్యస్థురంధ్రుడు గాడిచెల్ల హరిశ్చంద్రమురావుగారు. వారి దేశాభిమానము వర్ణింప నేరితరము? ఆంధ్రప్రతికా సంసాదకులు, అట్టి దైనిక పత్రిక కార్యనిర్వాహకులకు దేశ చరిత్రములు చేయుటకు సావకాశ మెక్కడున్నదో దెలియవచ్చును. నిద్రాహారములు మాని దేశ సేవ దేశ సేవ యనిపలువరించుచుండిరి కావోలు. వారు పెట్టినధరయు బహుస్వల్పము. అట్టి మహాపురుషులకు మనము జూపునది ప్రోత్సాహము. క్రితీశ్వరైసగురువాడ జిప్పరాను కవి కలింగదేశ చరిత్రమును చేసెదనని విజ్ఞాన చంద్రిక వారికి వాగ్దానముజేసె. మన దురదృష్టమువలన యమృతానీయులు గలించె. ఆపని కేచరిత్ర కారుడు పూను కొనునో దెలియకున్నది. ఓసోవరులారా! పత్రికా పాఠకులారా! దేశచరిత్రలులేని కొంత మనకు దీరుచున్నది. వైపుస్తకములను హస్తమున బూని ప్రతియాంధ్రుడు పఠించుడు. అందందు ముఖ్యమైన అంశములను కరపత్రములుగ నచ్చొత్తించి బీద సాదల కంద జేయుడు. ఆంధ్రములో వెలువడిన దేశచరిత్రములన్నియు, నాంధ్రదేశ గ్రంథాలయములలో ప్రతిదానియందు నుండవలెను. దేశచరిత్ర పఠనముకింద ప్రతిదినము 2 గంటలు వ్యయపఱచుడు. దానివ్యాపకమునకై తగుసాధనము లొనర్చుడు. ప్రతియాంధ్రునకు తన ప్రాచీన చరిత్రను విప్రులముగా దెల్పుడు. ఇవిధముననే మన మాగ్రంథకర్తలకు ప్రోత్సాహము చూపవలెను. పాఠశాలలలోగూడ పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండునట్లు జేయుటకు శ్రమపడ వలయును. ప్రతిమండలసభవారు తమ సభలలో ఆంధ్రములో నున్న దేశచరిత్రలు పాఠశాల పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండవలెనని తీర్మానముజేసి ప్రభుత్వము వారికి బంపప్రార్థితులు. తద్విషయమై నాయకులు క్రద్ధిదీసి కొనుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడను. మనభాషలో వ్రాసిన దేశచరిత్రలు పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండిన మనబాలురు, దేశాభివృద్ధికి పాటుపడెదరని విశ్వసించి తగు ప్రయత్నములు చేయవలెనని వేడుచున్నాను.

పోతా ప్రెగ్గడ నరసింహం.

విరోధా మహా సంగ్రామము

ఇంగ్లండు

సముద్రాంతగ్రామికి బహుమానము.

లండను, నవంబరు 6.—600 మంది నావికులను గలిగి యుండిన "విన్ జెడ్ ఎడల్ బర్న్" అను జర్మను క్రాసరులు గత సంవత్సరము అక్టోబరు 28 వ తేదీని బాల్టికు సముద్రము నందు ముంచి "ఈ 8" అను ఇంగ్ల సముద్రాంతగ్రామి అధిపతికి ప్రైజు కోట్లవారు 3 వేల పానుల బహుమాన మిచ్చిరి.

ఒక జర్మనుస్తీమరు

లండను, నవంబరు 6.—"అనటోలియా" అను జర్మను స్తీమరును పిరియసుండి మాట్లాడు లాగుకొనిపోయిరి.

బ్రిటిషు బ్యాంకులు

మాస్సెటర్, నవంబరు 7.—గత 10 మాసములకు బ్యాంకుల వ్యవహారములను మొత్తము 8750 లక్షలు. అనగా సంపూర్ణమైన సంగీతము వచ్చు మొత్తముకంటె 50 లక్ష లెక్కువ.

జర్మను సముద్రాంతగ్రామి ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 6.—ఇంకొక క్రూరకార్యమని జర్మనులు ప్రకటించుచున్న ప్రకటనము ఆంగ్లేయులవై అమెరికా ఘాటికి విరోధము గల్గించుట కొఱకేయని ఎడ్మిరాల్టీవారు ప్రకటించిరి. 1915 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 24 వ తేదీని పశ్చిమ అఖిలమునందు "యు 41" అను జర్మను సముద్రాంతగ్రామి, ఇంగ్ల వర్తక నౌకను ముంచ బ్రయత్నించుచుండెను. ఇంతలో ఆక్సిలియరీ యోడగా మార్చబడిన ఇంగ్ల వర్తక నౌక ఇంకొకటి దానిని సమీపించుచుండెను. ఇది చూచి ఆంగ్ల నౌక తనయొద్దకు రాకముందే దానిని ముంచుటకు జర్మనునౌక ప్రయత్నించుచు ప్రయత్నములు ఫలించినందున తటస్థ దేశపతాకముల నెగరవేయుచుండెను. ఈ మోసము నాంగ్ల నౌక చూచి తెల్లని పతాకము నెగరవేయుచు గుండ్లుచేసి సముద్రాంతగ్రామిని ముంచెను. బ్రిటిషు వర్తక నౌకలోని వారు తేవుకు 50 మైళ్ళ దూరమున సముద్రమునందుండ వారి నందలిని దీసికొనవచ్చిరి. జర్మను సముద్రాంతగ్రామిలోని వారిలో 2 మంది బ్రతికిరి.

రాగితీగెలు

లండను, నవంబరు 6.—ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు లేనిది యెవ్వరును రాగితీగెలను జేయరాదని నిర్దేశించిరి.

ఆదాయపు పన్ను.

ఎక్కువ చేయుట.

లండను, నవంబరు 7.—సామాన్యమునందు ఆదాయపు పన్ను పెక్కువ చేయు విషయమును గూర్చి చర్చించి ఈసంవత్సర విషయమున తక్షణము యోచింపవలసిన యవసరమును పెకెన్నా గారికి దెలియజేసి ఆంగ్లో ఆస్ట్రేలియనులనుండి విజ్ఞాపనమును గ్రహింపవేకుటకు ఆస్ట్రేలియాదేశపు వర్తకులు సభ చేసినది తెలుసు పత్రిక కొక విశేషమును వ్రాసెను.

ఫ్రాన్సు

ఫిరంగి యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 7.—నిన్నటి రాత్రి జనరల్ డగ్లస్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి.—లాబోర్స్ లెసార్సు ప్రాంతములందు పంక్తివై శత్రువులు అగ్నిగోళములను ప్రయోగించిరి. ఆదివారమునాడు మేము పట్టుకొనిన స్థలములను బలపఱచుకొనుచున్నాము. ఆర్మీక్ పెరిసు దక్షిణమునందు మేము శత్రుకందకములవై సగ్గి వర్షము గురిపించితిమి.

శత్రుకందకములవై దాడి

లండను, నవంబరు 7.—జనరలు హేగుగారు నేను మధ్యాహ్నము చేసిన ప్రకటనము. బట్టి డేవార్లనుకొరకు తూర్పున మాస్టిటి భాగుపడినది. గొమార్కోరు సెక్రీలకు మధ్య నున్న కందకములవై మేము దాడిసలిపి చాలయందని పట్టుకొంటిమి. హెచ్చుమందిని హతము చేసితిమి. వర్షముగారి హెచ్చుగానుండెను.

సోమురంగమున ఖయిదీలు

పారిసు, నవంబరు 7.—వ్రాయదగిన దేమియును లేదు. 1-7-16 మొదలు 31-10-16 వరకు ఆంగ్లపరాసు సేనలు సోమురంగమున 1449 మంది యుద్ధాంగులను 71532 మంది సైనికులను పట్టుకొనెను. 173 యుద్ధాంగులను 130 బరువు ఫిరంగులను 215 కందకపు ఫిరంగులను 981 మరఫిరంగులను గూడ పీరివశ మైనవి. ఇందులో 809 మంది యుద్ధాంగులను 40796 మంది సైనికులను 77 యుద్ధాంగులను 101 బరువు ఫిరంగులను 104 కందకపు ఫిరంగులను 535 మరఫిరంగులను పరాసువారు పట్టుకొనిరి.

పరాసు విజృంభణము.

పారిసు, నవంబరు 6.—నిన్నటి రాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది.—సోమునది కుత్తరమున నెయింటు పియర్ వాట్సు అడవికు త్తరమునందుమేము విజృంభించి నిన్నటిదినము 600 మందికి పైగా శైలిలను పట్టుకొంటిమి. ఆయడవివై శత్రువులు నిన్నటి రాత్రి సలిపిన ప్రతియుద్ధములవలన వారికే యపరిమిత మగు నష్టముగలిగినది.

వెడన రంగమునందు విశేషములు లేవు. డెలూప్ జోషంటు, వాన్ గ్రామములవై శత్రువులు శతఘ్ని వర్షమును గురిపించు చున్నారు.

తూర్పువైపు సేననుండి ఏమియు తెలపబడలేదు. అక్టోబర్ 25 యుద్ధముమాత్రము జరిగినది. ఆంగ్లవిమానములు కాగ్ డాన్సి పురమువై బాంబులను జేసెను.

అమెరికను వైమానికులు

లండను, నవంబరు 6.—పరాసు సేనాసానమునుండి ఈ క్రింది తంతివాక్య వచ్చినది.—సోమురంగమున పరాసువారి వైపున 14 మంది అమెరికను వైమానికులు పోరునలుపు చున్నారు. వారు మే యారంభమునుండి ఇంతవరకును 21 శత్రు విమానములను నేలగుల్చిరి. ఇద్దఱు అమెరికనులు హతులైరి. ముగ్గురికి గాయములు తగిలినవి.

రుష్యా

తీవ్రమగు యుద్ధము.

సెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 6.—పోస్ట్ కుత్తరమునను, స్టాక్ హోమనది కెగువభాగమునను, నారాజూకా నదిమీదను, బ్రెజెవానీహాలిజులకు నడుమను తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. గతవారమునందు జరిగిన యుద్ధములన్నియు మొత్తము మీద స్వల్ప స్థానిక యుద్ధములని యుద్ధ తంత్ర విశారదులను చున్నారు. రష్యనులు రోమేనియనులకు సాహాయ్యము పంపకుండునట్లు చేయుటయే ఈ స్వల్పయుద్ధముల యుద్దేశము.

కార్యేతియను రంగము

బుఖారెస్టు, నవంబరు 6.—కార్యేతియను కనుమలందు నితరులు బాగుగదున్నవి. జూల్ లోయయందు శత్రువుల యెత్తిడి బలమగుచున్నది. పరాసు యుద్ధసంఘ ప్రతినిధులు నిమమకాలమునం దిక్కడికి వచ్చి పరిస్థితులను మజల తృప్తి కరముగా నుంచుటకు సేనాధిపత్యమున మార్పులు జేయవలయునని చెప్పిరి.

రష్యనువిజయము

లండను, నవంబరు 6.—రష్యను లిట్లు ప్రకటించిరి.—లసిడ్జెహోల్మాకు తూర్పునగల పర్వతములను శత్రువులు మన యొద్దనుండి లాగుకొన నప్రయత్నించిరి కాని భగ్గుననోరభులైరి. కార్యేతియను అడవులందు శత్రుప్రయత్నము లన్నియు భగ్గు పఱుపబడినవి, మేము కొన్ని కొండలను వశపఱచుకొని 394 మంది శైలిలను పట్టుకొంటిమి.

రష్యావారు తురుష్కులను తరుముట

లండను, నవంబరు 7.—జగ్నాటురంగమున తలపడుటకు తురుష్కులు పలుసారులు చేసిన ప్రయత్నములను రష్యా వారు విఫల మొనరించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌకలు మునుగుట.

లండను, నవంబరు 7.—రోము నౌకాదళాధికారులు ప్రకటనము. ఇటలీ టార్పెడో నౌకయును శత్రు జలాంతగ్రామి యును తలపడి రెండును మునిగినవి. టార్పెడో నౌకలోని వారు చాల మంది కాపాడబడిరి. జలాంతగ్రామిలోని వారిలో 13 గురిని పట్టుకొంటిమి. ఇటలీ జలాంతగ్రాములు పోలాలో ప్రవేశించి ఒక పెద్ద ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌకను టార్పెడోతో కొట్టబూనెను. డురజ్జోయొద్ద నొక పెద్ద ఆస్ట్రీయా నౌక ముంచబడినది. సాంటు ఎల్వీడియోవై గుండ్లను వదలుచున్న యొక ఆస్ట్రీయా టార్పెడో నౌకకు ఇటలీ సాయుధశకటము చాల నష్టమును కలుగజేసెను.

బాల్కను

వెనిజలన్ సేనలు.

ఏథెస్సు, నవంబరు 6.—వెనిజలన్ పక్ష సేనాధిపతి జనరల్ డాంగ్లిన్ గారితోనొకరు మాట్లాడగా వారు తమయొద్ద నాలుగు సేనలు తప్పక యుండునవియు, వానిలో మొదటి దానిని నవంబరు మాసమున సిక్రీసుకు పంపుచుమనియుజెప్పిరి. ఈ యుద్ధమునందు బ్రిటిషువారును, పరాసు వారును తమకు సాహాయ్యము చేయుచునని వారునమ్మిరి. జనరల్ సుక్రేలుగారు ఈ దండయాత్ర కేర్పాట్లు చేయుచున్నారు. మిలిమందలి సాహాయ్యముతో వెనిజలన్ సేనలు తూర్పు మేసిడోనియా నుండి శత్రువులను దళిమివేయ గలుగును.

పరాసుయుద్ధమంత్ర సెలొనికాకు బోవుట

పారిసు, నవంబరు 6.—పరాసు యుద్ధమంత్ర జనరల్ రాకీన్ గారు సెలొనికాలో దిగిరి.

గ్రీసులో రాజు, జాతీయ పక్షములు.

లండను, నవంబరు 7.—వెనిజలను గారి పక్షమున చేరిన గ్రీసు ఉద్యోగులకు ఏథెస్సు దొరతనమువారివలన నికముందు హానికలుగకుండ చేసేదమని మిత్రమండలివారు వెనిజలను గారికి తెలిపిరి, గాననే నిఖిల యమున క నష్టం మైన రాజు గారికి వ్రాయదగు నాయని రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగారు పాల్గొంటు ప్రజలలో సభలో నడిగిరి. ఆ రాజుగారితో నికముందు మన కట్టిసంబంధము లేకుండుట మంచిదని ఆపేర్పిగా ననిరి. సభ్యులందఱు కామాదమును సూచించుచు కరతాశీధ్యులని నొనరించిరి. వెనిజలను పక్షమువారిపట్ల కఠినచర్యలు జరుపబడకుండ చేయుటకు మనము కఠినచర్యల నవలంబించవలెనని సెసిలు ప్రభువుగా ననిరి.

రోమేనియను రంగము

లండను, నవంబరు 6.—రోమేనియను లిట్లు ప్రకటించిరి.—ప్రహారాలలోయందు నొక శత్రుయుద్ధమును భగ్గు పఱచితిమి. వల్క్రను కనుమయొద్ద శత్రువులకు సాహాయ్యముగా సేనలు వచ్చెను గాని మేము శత్రువుల నికను వెంట దళమును న్నాము. డాన్యుబునది పొడవునను ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. డొబ్రూజా రంగమునందు మాముందున్న పటాలములు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టివేసినవి. శత్రువులు వెనుకకుపోవుచు నాలుగు గ్రామములను తగులబెట్టిరి.

స్థలములను మజల జయించుట.

లండను, నవంబరు 7.—ప్రీడిట కనుమనద్ద రోమేనియనులు దక్షిణము వైపుకు కొంతదూరము వెనుకకు పోవలసి వచ్చెనుకాని జూల్ లోయయందు వారు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టిరి.

మొనాస్టిరులో శత్రు విమానము నేలగులుట.

లండను, నవంబరు 7.—సలొనికాషండి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. (సెన్సా సర్వస్సుకు తూర్పున బల్గేరియా వారు తలపడగా మేము తరిమితిమి. వర్షాదు లోయలో మా విమానములు కొన్ని స్థానములవై బాంబులను జేసెను. మొనాస్టిరునద్ద నొక శత్రు విమానము నేలగులినది.

ఆస్ట్రీయా

ఒక సభ

లండను, నవంబరు 6.—ఆదివాహితు లగు వారిని మాత్రమే పిలువవలయు నను ఉద్దేశ్యమున రిడ్డుచేయించుదని ప్రభుత్వమువారికి డెలపుటకు వెల్ఫోర్డ్ నందును, సిడ్నీయందును సభలు జరుపబడినవి.

జర్నలి

జర్నలు సముద్రాంతర్గామి

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 6:— జర్నలుకు పశ్చిమమున మెట్టదగిలి ప్రేల్చివేయబడిన జర్నలు సముద్రాంతర్గామి "యు 20" అనునదియే నని తెలియవచ్చు ప్రకటించిరి.

రీస్ స్టాగ్ సభ.

అండను, నవంబరు 5:— రీస్ స్టాగ్ సభ సమావేశమునకు వాయిదా వేయవలసినందు, రీస్ స్టాగ్ సభలో ఇటీవల చెప్పబడిన కష్టములను దొలగించుటకు ఏర్పాట్లను జరిగింతురని నమ్మకము లేదనియు అనేకులు చెప్పిరి. అనంతరమైన యెడల సభ ఖజుల జరిగింపబడునని డాక్టర్ హోక్రీక్ చెప్పెను.

జర్నలు ఆహార పదార్థములు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 5:— రీస్ స్టాగ్ సభలో పైని కులకు భోజన సామగ్రిలను సరైన చేయు విషయముల గూర్చి విచారణలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు హెర్బాన్ టెటోక్ యిట్లు చెప్పెను:— రాబోవు సంవత్సరమునందు పని వారలును, పశువులను దొరకుట దుర్భలముగా నున్నందున భోజన సామగ్రిలను పంచు విషయమున కడు జాగ్రత్తతో నుండవలయును.

ప్ల మింగు రేవున నొక జర్నను స్త్రీమరు

ప్ల మింగు, నవంబరు 7:— యథార్థంభమునండి అంత్య ర్వురేవు నందున్న "ఒట్" అను జర్నను స్త్రీమరు రాట్టదామకు పోవుచు ఇక్కడికి వచ్చెడి. ఆ స్త్రీమరువైకి కొందఱు పైని కోదోగ్గులను బడిరి. బహుశః దానిని నిర్బంధావాసమున నుంచుదురు.

రెండు జర్నలు యుద్ధనౌకలను టార్పెడోలతో కొట్టుట.

అండను, నవంబరు 7:— డెన్మార్కు తీరమున ఆది వారమునాడు శత్రు యుద్ధనౌకలై టార్పెడోను వదలిన 2 లాంతర్గామి కెప్టెను కెయిజరుకము రెండు యుద్ధనౌకలకు తన టార్పెడోలు తగిలెనని చెప్పెనని నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా రంగము

ఆస్ట్రేలియా, నవంబరు 5:— జర్నలు తూర్పు ఆఫ్రికా యందు సేనాధిపతియగు కర్నలు బాక్ లెట్టోవార్సెక్ అను నతనికి కెయిజరు గౌరవమిదము నొసంగెనని టెలిగ్రాఫమున ప్రకటించబడినది.

నార్వే

నార్వే స్త్రీమరు అనుభవము

అండను, నవంబరు 7:— ఇదివఱకు ముంచబడినదని చెప్పబడిన "ట్రాంక్" అను నార్వేవారిస్త్రీమరు బారీరేవుకు వచ్చి నది. దానియందు 2-వ తేదీని పోర్చుగల్ ప్రాంతమున ముంచబడిన "లానో" అను స్త్రీమరులోనివారు గలరు. "లానో" అను స్త్రీమరు చీనాదేశమునండి బియ్యమును హావర్ పురమునకు దిసి కొని పోవుచుండెను. ఆ స్త్రీమరును శత్రువులు నిలిపిన వెనుక ఒక చీనాదేశీయుడును, స్త్రీమరు అధిపతియు శత్రు నావలోనికి బోయిరి. అనంతరము శత్రు సముద్రాంతర్గామి "లానో" నై బాంబులు వేసెను. ఇంతలో "ట్రాంక్" అను నావ వచ్చి సముద్రాంతర్గామిపై నున్న వారిని ఎక్కించుకొనెను. తరువాత ఇంకొక ఆంగ్లేష్ట్రీమరు అక్కడికిరాగా, సముద్రాంతర్గామి ఫిరంగులను వేయసాగెను. ఆంగ్లేష్ట్రీమరును ఫిరంగులను గాల్చి తెప్పించుకొని పోయెను.

"లానో" అను స్త్రీమరును ఇటీవలనే అమెరికావారు నార్వేవారి కిచ్చి నని న్యూయార్కు నుండి వచ్చిన తంతివలన తెలియుచున్నది.

"గ్లాజిలో" అను ఒక ఆంగ్లేష్ట్రీమరు ఒక జర్నలు సముద్రాంతర్గామితో బోరగా నది తెప్పించుకొని పాతిపోయెనని వెలిసిలానుండి తంతివార్త వచ్చినది.

నార్వేవారిస్త్రీమరు ముంచబడుట

అండను, నవంబరు 7:— "సెటూరా" అను నార్వేవారిస్త్రీమరు ముంచబడినది.

దేశీయ తంతివార్తలు

(0)
(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

బొంబాయి

మొహరం పండుగ

బొంబాయి.

బొంబాయి, నవంబరు 7:— బొంబాయి నగరమునను మండలములలోను గందరగోళములు లేకుండ పండుగ జరిగిన దని వార్తలు వచ్చినవి. గత 11 దినములును మొహరమునకు గాను బొంబాయి నగరమున వేరువేరు ముసల్మానుల పేటలలో రాత్రులయందు మతసభలు జరిగినవి. వేలకొలది ముసల్మానులు సమావేశమై, మతవిషయములనుగూర్చి హాల్స్ లుపవ్యసించిరి. వెనుకటివలె అల్లరులు గడవీడలుమాని శాంతిముగ సభలనుచేయ వారంభించిరి. ప్రార్థనలు చేయబడినవి. మసీదులలోను మహమ్మదీయులపేర్లలలోను దీపములు వెలిగించిరి.

పునా

ప్లేగువలన మొహరము పండుగ నగర జరుగలేదు. ప్రేక్షకుల లిడివరకు వచ్చు గుంపులో 10వ వందైనను లేరు. గత రాత్రి కంటోన్మెంటు గుమ్మటము ప్రబలవ్యము వలన రాత్రి 11 గంటలకును బయలు దేరలేదు. నేడు నగరోత్సవమును పీఠులు గుండమున బడుటయు జరిగినవి. నేడు సాయం కాలము జనసంఖ్య విస్తారముగ లేకున్నను ఉత్సవము శాంతము గ జరిగిపోయినది.

మేజరు జనరలు సర్ బార్జియంగు హబ్బిండుగారు.

బొంబాయి, నవంబరు 7:— పీఠు మెసపాటిమియాలో చాల శ్రమపడినయిన మరల వెన్నటికిని రణరంగమున పనిచేయుటకు పనికిరాదని ఇంగ్లాండు డాక్టరులు చెప్పిరి. కాన నాతడు పాగ్ల మెంటు సభ్యుడగా నుండగోరెను. యూనియన్ నిష్ఠు కక్షవారతనిని నియోజించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రము

రైలుబండ్లయందు స్త్రీలను బాధించుట.

అక్కి, నవంబరు 7:— డిలాఫాసి దొరసానిని ఒక రైలుబండిలో కొట్ట జూచి 10 సంవత్సరముల కతన శిక్ష విధింపబడిన శోభలాలనుదారు జాక్సను కన్యను గూడ హింసించెనని ఇటీవల కేసు వచ్చెను. అతనికి బెరిల్లి జిల్లాజడ్జిగారు యావశ్యక ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధించిరి.

నార్వే నౌకను ముంచుట

అండను, నవంబరు 7:— న్యూ-విగట్ట అను నార్వే నౌక ముంచబడినది. 12 గురు మాత్రము కాపాడబడిరి.

అమెరికా

"న్యూస్కులాండు" నౌక.

న్యూయార్కు, నవంబరు 6:— "న్యూస్కులాండు" నౌకయందు కొన్ని రంగుపదార్థములను, రసాయనికవస్తువులను, కొన్ని రాళ్లను పంపిరి. వీని విలువ 100 లక్షల డోలర్లు. వీనిలో 90 లక్షల డోలర్లు అమెరికాయందు జర్మనువారి నిలువసామగ్రికు చేరినది.

అమెరికాయందు ఎన్నికలు

న్యూయార్కు, నవంబరు 7:— 8వ తేదీని న్యూస్కులాండు గారికి చాలయనుకూలములు గలిగినవి. వీనివలన ఉత్తరరాష్ట్రములందలి అన్ని గ్రామములనుండియు వారికి వోట్లు రాగలవు. పోటీయధికముగా నుండునగాన ఎన్నికల ఫలములను కొంచె మాలస్యముగా ప్రకటించెదరు.

బెలియము

బెలియము సహాయనౌకలను ముంచుట.

అండను, నవంబరు 7:— బెలియమున కాహార పదార్థములను గొనిపోవుచున్న "బార్జి. ఎం. ఎంబికను", కాకనుట్రి టిఫా సముద్రమునందు జర్మను జలాంతర్గామి టార్పెడోతో కొట్టిన విషయమును అమెరికా స్పెయినుదేశములవారికి తెలిపితిమి. ఇంతవరకు బెలియమునకు సహాయముగ సురకులను గొనబోవుచున్న 12 స్త్రీమరులు ముంచబడినవి. వీనిలో రెండు మూడు టార్పెడోతో కొట్టబడినవి. తక్కినవి గనులవలన ముంచబడినవని పాగ్ల మెంటు ప్రజల సభలో రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగా రిరి.

ఇండియా సేనాధిపతి.

అగ్రా, నవంబరు 7:— రాజప్రతినిధిగారిని వర్మిం చుటకు పీఠిచటికి కచ్చిరి.

బంగాళము

ఒక బందిపోటు

మైసూర్నింగు, నవంబరు 7:— ఈ నెల 6 వ తేదీరాత్రి 1 గంటవేళ మైసూర్నింగుకు 7 మైళ్ళలో నున్న పరాయిలు అను గ్రామమున చాల ధనికుడగు వ్యవసాయ దారుడగు అర్జును ఆలీసర్కారు అనునతని యింట 40-50 మంది దొంగలు తుపాకులను పట్టుకొని చొరబడిరి. వారందరును భోవతులను కట్టుకొని గొప్పవారివలె నుండిరి. తుపాకుల చప్పుడువని పూరివారునుచోదారులను సర్కారు యింటికడ పోగుపడిరి. 20-25 మంది దొంగ లింట్లోనుండి ఇవతలకురాగా గ్రామస్థులు వారిని హెచ్చరించిరి. దొంగలు తుపాకులనుకాల్చగా నొక చాకీదారునకు, గాయములు తగిలెను. దొంగలు తుపాకులను గాల్చుచున్న గ్రామస్థులు వారిని నదివరకును తరిమిరి. అచట దొంగ లెదురు తిరిగి నలుదిశలను తుపాకులను కాల్చగా గ్రామస్థులలో నొకనికి గాయము తగిలెను. అంతటితో గ్రామస్థులు వెనుకకు బోయిరి. అర్జును కొడుకు తుపాకి దెబ్బవలన చనిపోయెను. ఇనుపవెట్టె పగులగొట్టబడినది. అచట నొకపనిముట్టు కనబడినది. ఎంతసామ్య పోయినదో తెలియదు. గాయములు తగిలినవానిని వైద్యశాలలో నుంచిరి.

మరియొక బందిపోటు.

కలకత్తా, నవంబరు 8:— చాలదుపూరు సబుడివిజనులో నౌలానాయుద్ధ స్థానానదిలో ఆదివారమునాడు రాత్రి బందిపోటు జరిగినదని నది పోలీసువారికి తెలుపబడగా వారు వెల్లి చూచిరి. ఒక పడవ కనబడినది. దానిలో 11 మంది యుండిరి. పోలీసువారు వారిని పట్టుకొనబోగా వారెదిరించిరి. వారిలో నొక డొక కనిష్టేబును ఈటెతో పొడిచెను. చాలసేపు పోలీసువారితో పోరి బందిపోటులు 2 తుపాకులను తూటాలను పోలీసువారి యొద్దనుండి లాగుకొని పారిపోయిరి. గాయములు తగిలిన కనిష్టేబును వైద్యశాలకు పంపిరి.

ఆంధ్రవాణి

వలస చట్టము

వలసరాష్ట్రములకు వలసపోవు నీ పాడు విధానము వలన మనదేశమున కేవిధమునగాని రవంతయైన లాభము కనిపించుట లేదు. అందువలననే క్రొత్తగ సమావేశమైన మొదటి సామ్రాజ్య కానననిర్మాణసభలో నీవలసవిధానము పూర్తిగ రద్దుపరచబడవలె నని తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడినది. కాని యీ తీర్మానమునకు నింకను నంత ప్రయోజనము కలిగినట్లు కానినందు. ఏలయన వలసరాష్ట్ర కార్యదర్శిమైన బోనగ్గా గారి ప్రకృతివిధాన మింకను సభమపక్ష మైదుసంవత్సరముల వఱకు సాగుచుండవలయునని చెప్పియున్నారు. మన హిందూ దేశ కార్యదర్శిమైన చాంబల్లేనుగారుకూడ నిందుల కంగీకరించి నట్లు కనబడును. ఎందువలనన ఆయన వలసపోవువారికి వలస రాష్ట్రములం దేవిధమగు కష్టములు రాకుండునట్టి తగిన క్రొత్తపద్ధతి కనిపెట్టబడునంతవఱకు కీవలసవిధాన మిట్లే సాగుచుండవలెనని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి సమాధాన మిచ్చి యున్నారు. హిందూదేశీయు లెల్లరు నీవిధానమును రద్దుపరచవలసినదని యడుగుచుండ హిందూదేశ కార్యదర్శిగా రట్లు జవాబునొసంగుట కడుసంతాపకరము. — దేశమాత.

అనుమానము పెనుభూతము

అనుమానమే పెనుభూతము పాలకపాలకులను వేధింపగలదను నీతిని, పెద్ద యధికారు లింకను తెలిసికొనఁ జాలకుండుట సంతాపకరము. అనుమాన మనుమానమును బెంచును. ప్రేమ యనుమానముం జంపును. దొంగ అనుమానింపఁబడిన కొలదిఁ క్రొత్తక్రొత్త రకపు దొంగతనములను నేర్చుకొనును. గూఢచారులు (సి. వి. డి. వారు) అనవసరముగ, బ్రజల సాంఘిక జీవితముతోఁగూడఁ బ్రసక్తింగలుగ జేసికొని, వేధించుచున్నారని యీవరకే ప్రజలయం దొకకీతిగ అనుమాన ముంతు రించి యున్నది. అధికారు లీయనుమానాంకురముం ద్రుంచివేయుట మంచిది యగునేగాని, దానింబెంచి, పొడిగించి, గోరంతల నొండంతల జేయఁ బూనుట పాడి గానెదరు. — ఆంధ్ర ప్రకాశిక.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

British Banks Record Transactions

LONDON, November 7.
MANCHESTER.—The Banks clearing house transactions for the past ten months amounted to 375 millions an excess of five millions, over the record for any complete year.

A Submarine's Reward.

LONDON, November 7.
The Prize Court has awarded £3,000 sterling to the crew of the submarine 'E8' for sinking the German cruiser 'Prinz Adalbert' with six hundred on board in the Baltic on October 23rd 1915.

GERMAN SUBMARINE SUNK.

Admiralty Reply to Allegation: Typical Example of German Mentality.

LONDON, November 6.
The Admiralty says:—The German press is attempting to make capital out of what it describes as a second Baralong case. One of its objects is the incitement of the American opinion against Great Britain. Another is the finding of arguments in favour of an unrestrained submarine campaign. The facts are perfectly simple. In the morning of September 24th 1915, in the Western Channel U 41 was engaged in sinking a British Merchantman. Meanwhile, a converted merchantman commissioned as an auxiliary ship approached her. Her character was immediately recognised and lest the submarine should submerge before she was within the range she hoisted neutral colours. This was a perfectly legitimate "ruse de guerre". She hoisted within the range the White Ensign as British warships are required to do and fired on and sank the submarine. Her commander's immediate pre-occupation was the rescue of the British steamer's crew who had been compelled to take to the boats fifty miles from the nearest port. The auxiliary ship then closed on one of the sunken steamer's boats which had broken adrift and in which there were two of the submarine's survivors. They were rescued in the same way, but after the victims. The use of the neutral flag in order to approach within the range of an enemy is a recognised naval practice repeatedly adopted by the Germans. For instance, the majority of the 'Moewas' victims were secured by this method. It is difficult to believe that anybody except a German would base on these facts an accusation of brutality on the ground that English and not German survivors were saved first by a few minutes. The whole accusation is a very fine example of the typical German mentality. A non-German's first obligation is to save German life. There is no reciprocal obligation on the part of a German. Any 'ruse-de-guerre' by the Germans is legitimate. All are illegitimate when practised against the Germans. The allegation that the Admiralty ever issued orders that survivors of submarines need not be rescued is an absolute lie and was explicitly denied in the Note of February 25th regarding the 'Baralong' case.

Anti-Double Income Tax Movement. Australian Merchants and Financiers Decision.

LONDON, November 7.
The TIMES states that an important private meeting of the Australian merchants and financiers took place today to discuss the question of Double Income Tax within the Empire with a view to representing to Mr. McKenna the need for immediately dealing with the subject and proposed to ask him to receive a deputation from several Anglo-Australian firms which had despatched buyers for the Australian market to the United States and other neutral countries in order to avoid double import.

Copper Wire Restriction.

LONDON, November 7.
The Ministry of Munitions have prohibited the manufacture of copper wire except with the sanction of the Government.

Norwegian Steamers Experiences.

LONDON, November 6.
The Norwegian steamer "Tromp", previously reported sunk, has arrived at Barry with the crew of the Lanau which was sunk on the 2nd inst. off the coast of Portugal. The Lanau was on a voyage from China to Havre with a cargo of rice. When the Lanau was stopped the chief officer and a Chinaman went on board the submarine which then took the crew on board and bombs were placed on the Lanau. Subsequently, the 'Tromp' appeared and took the crew who were on board the submarine. A British steamer was attacked by the latter, but used its guns and escaped.

A telegram from New York says that the 'Lanau' was recently transferred to the Norwegian registry.

A telegram from Valencia says: The British steamer 'Glengicle' fought a submarine off Castellon. The submarine disappeared.

Norwegian Steamer Sunk.

LONDON, November 7.
The Norwegian steamer 'Satura' has been sunk.

Two German Dreadnoughts Torpedoed.

LONDON, November 6.
The admiralty announces that the commander of the submarine which hit German Dreadnought off the coast of Denmark on Sunday claims to have hit two dreadnoughts of Kaiser class.

British Note to the Neutrals.

Belgian Relief Ships Torpedoed.

LONDON, November 7.
In the House of Commons Lord Robert Cecil announced that a note had been sent to the United States and Spain on the subject of torpedoing by German submarine in the British waters of Greek steamer "Gorge M. Embiricos" which was carrying food to Belgium. Hitherto twelve Belgian relief ships had been lost. Two or three had been torpedoed and the rest mined.

A Fresh Dacoity.

MYMENSINGH, November 7.
This morning at about 1 o'clock a dacoity was committed in the house of Arfan Ali Sarkar, a well-to-do cultivator of Parail within seven miles of the town. It is reported that 40 to 50 armed men, supposed to be Bhadrologes, wearing Dhuti and Piran, raided the house. Hearing the report of guns which the dacoits fired, the Villagers and Chowkidars went towards Arfan's house and saw about 20 to 25 dacoits coming out of it and they challenged them. The dacoits opened fire and a Chowkidar was wounded. In spite of the firing, the Villagers and the Chowkidars followed the robbers to the river-side where the latter stood and began to shoot at random, and the villager was wounded. After this, the villagers and Chowkidars gave up the chase. Arfan's son was found shot dead and his iron safe opened. A chisel was also found near by. The amount of loss is not known. The wounded persons have been admitted to hospital.

France.

Allied Captures.

Enemy Prisoners on the Somme.

LONDON, November 7.
PARIS.—This afternoon's Communiqué says that there is nothing important to report. From July 1st to November 1st the French and the British on the Somme made prisoners, 71,532 men and 1449 officers, and material captured includes 173 field guns, 130 heavy guns, 215 trench mortars & 981 machine guns. The French share of this includes 40796 men, 809 officers, 77 field guns, 101 heavy guns, 104 trench mortars and 535 machine guns.

Successful Raids on Enemy Trenches

Weather Still Rainy.

LONDON, November 7.
General Haig this afternoon reports that we have improved our position east of Bathe de Wallencourt. We successfully raided the trenches between Somme court and Serre taking prisoners and inflicting casualties. The weather is characterised by rains and gales.

Heavy Enemy Bombardment.

British Consolidate Occupied Ground.

LONDON, November 7.
Last night's communiqué from General Sir Douglas Haig said:—Our front was heavily shelled in the neighbourhood of Les Boeufs and Lesars. The consolidation of the ground occupied on Sunday continued. We successfully bombarded the trenches southward of Armentieres.

French Continue to Progress.

Enemy Suffer Heavily in Counter-Attacks.

LONDON, November 7.
PARIS.—Last night's communiqué said:—North of the Somme we continued to make progress in the northern part of the St. Pierre Vaast Wood. Over six hundred prisoners have been taken here since yesterday. It is confirmed that the enemy suffered very heavily in his violent counter-attacks on the Wood last night.

There is nothing to report at Verdun except continued cannonade the Duvaumont, Vaux, and Damloup regions. Nothing is reported from eastern army except intermittent artillery firing and patrol encounters. The British aeroplanes dropped bombs on Cogdanci.

American Airmen in France.

Good Work on the Somme.

LONDON, November 6.
A Telegram from the French Head-Quarters says:—Fourteen American airmen are now fighting for the French on the Somme. They have brought down twenty two machines since May when the squadron was formed. Two Americans have been killed and three wounded.

ITALY.

Mutual Sinking of Italian Torpedo-Boat and Enemy Submarine.

An Austrian Torpedo-boat Badly Damaged.

LONDON, November 7.
ROME.—The Naval Communiqué records the mutual sinking of the Italian Torpedo-boat and the Austrian submarine. Many of those on board the torpedo-boat were saved, and thirteen of the submarine's crew were taken prisoners. The Italian torpedo-boats entered Pola and attempted to torpedo a large Austrian warship. They sank a big Austrian steamer at Durazzo. The Italian armoured train badly damaged the Austrian torpedo-boat which was bombarding Sant Elphidio.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

Russian Resistance.

The Russians have arrested the repeated Turkish attempts to attack in the region of Ognot.

Stiff Local Fighting.

The Enemy's Objective.

LONDON, November 6.
PETROGRAD.—The fighting northwards of Postavy, and also on the upper Stoknoi, and the Narajuvka, between Brzezany and Halez has been very stiff, but, according to the military authorities, nearly all attacks during the past week have been purely local ones, being made by the enemy with the intention of preventing the Russians from re-inforcing the Rumanians.

Russian Successes.

Carpathians Heights Captured.

LONDON, November 7.
A Russian communiqué says:—The repeated enemy attempts to wrest the dominating heights east of Lipitz doina from us were repulsed. The enemy attacks in the wooded Carpathians were nullified and we, here, carried a series of heights and took 394 prisoners.

Germany.

The Destroyed German Submarine.

LONDON, November 7.
AMSTERDAM.—An official statement issued in Berlin says it was the U 20 which stranded and was blown up on the west coast of Jutland.

Reichstag Adjourns.

Protests against Adjournment.

LONDON, November 6.
The Members of the various parties protested against the adjournment of the Reichstag by an Imperial Decree, claiming that there was no guarantee that Government would consider the complaints recently uttered in the Reichstag. Dr. Heidenreich replied that the Kaiser would convoke the Reichstag, if necessary.

German Food Shortage.

Food Dictator's Warning.

LONDON, November 6.
AMSTERDAM.—Herr Von Batocki, replying to criticisms in the Reichstag of the War-Fooding Department said the greatest care in the distribution of foodstuffs in the new year would be necessary when agriculture would be burdened by lack of human and animal labour.

German Steamer at Flushing.

LONDON, November 7.
FLUSHING.—The German steamer 'Otto' which has been in the harbour at Antwerp since the outbreak of the war has arrived here 'en route' for Rotterdam. A military guard has been placed on the steamer which will probably be interned.

War in East Africa.

German Commander Honoured.

LONDON, November 7.
AMSTERDAM.—A Berlin official telegram says that the Kaiser has granted the "Ordre pour le Mérite" to Colonel von Lettow Vorbeck, the Commander of the troops in German East Africa.

ROUMANIA.

Rumanians Repulse Attacks.

Enemy Retreat in Dobrudja.

LONDON, November 6.
A Rumanian communiqué says:—We repulsed an attack on the Prahova Valley. The enemy has been reinforced at Vulcan pass and we have stopped our pursuit. There has been artillery firing all along the Danube. Our advanced detachment forced the enemy to fall back in the Dobrudja. In the course of his retreat he set fire to four villages.

Ground Lost and Gained.

LONDON, November 7.
The Rumanians at the Predael pass have been compelled to fall back a little to the south after a prolonged struggle, but at the Jiu river they have pressed the enemy back northward.

Carpathian Situation Improving.

Timely Arrival of French Mission.

LONDON, November 7.
BUKHAREST.—The situation in the Carpathians continues to improve, while the extent of the disaster suffered by the enemy in the Jiu valley increases. The French military mission arrived at a critical moment and collaborated very effectively with the high command in establishing a satisfactory situation.

The Crisis Past.

Help For Roumania.

LONDON, November 7.
A telegram to the 'Times' from Bukharest says that the crisis seems past. Heavy rains have been providential, and it is improbable that the enemy will achieve his objects now, as he cannot negotiate the mountains with heavy artillery, failing with the Rumanians need for nothing. Roumania is receiving all possible support from Russia in men and from the other Allies in material.

TELEGRAMS.

Greece.

Aerial Activity.

Enemy Aeroplane Brought Down in Monastir.

LONDON, November 7.

The French Official message from Salonika says: We have repulsed Bulgarian counter-attack east of the Lake Prespa. Our aeroplanes bombed localities in the Vardar Valley. An Enemy aeroplane has been brought down at Monastir.

Royal and National Parties in Greece.

LONDON, November 7.

Lord Robert Cecil stated that the Entente had informed the Venizelists that care would be taken that the Greek officers who joined Venizelists should not suffer in future at the hands of the Athens Government. He asked for notice of the question as to whether he would communicate with King Constantine on the matter. Mr Ashley asked, Will Lord Robert Cecil consider the desirability of having nothing more to do with King Constantine? (Loud and general cheers.)

Lord Robert Cecil emphasised that we desired to take strongest possible action to prevent punitive proceedings against Venizelists.

Norwegian steamer "Schweizgaard" has been sunk. Twelve on board have been saved.

The Venizelist Forces.

Their Strength and Aims.

LONDON, November 7.

ATHENS.—The Venizelist General Danglis said in an interview that he relied on having at least four divisions, the first of which was going to Serres at the end of November. General Sarraïl was assisting in arranging the plan of campaign which he believed, in co-operation with the British and French, would clear the Bulgarians out of Eastern Macedonia.

French War Minister at Salonika.

LONDON, November 7.

PARIS.—General Roques, French Minister of War, has arrived at Salonika.

LONDON, November 7.

The German steamer "Anatolia" was conveyed to Malta from Piraeus.

America.

The "Deutschland's" Cargo.

Nine Million Dollars of Securities.

LONDON, November 7.

NEW YORK.—The Collector of Customs of Connecticut announces that the cargo of the "Deutschland" consisted approximately of ten million dollars in value, of which nine million were stocks and bonds sent for the purpose of strengthening Germany's credit. The remainder comprised dye-stuffs and chemicals and a small quantity of precious stones.

Fair Weather will Favour Hughes.

LONDON, November 7.

NEW YORK.—Fair weather which is forecasted for the 8th inst, is regarded as advantageous to Mr. Hughes as it will bring out full vote from the remote rural sections of the Northern States where the Republican strength resides.

A Close Contest Expected.

The opinion is now held that the contest will be very close in which event a definite announcement of the result will necessarily be delayed.

AUSTRALIA.

Demands for Repeal.

LONDON, November 6.

Open air meetings at Melbourne and Sydney have demanded the repeal of the proclamation calling up single men.

Belgium.

Christmas Charity to Belgian Children.

Lord Mayor's Appeal

LONDON, November 7.

Lord Mayor, prior to retirement from office, makes his last appeal through newspapers on behalf of Belgian children. He says that over 25,75,000 children are held captive by German in Belgium of whom million and quarter are under twelve. For over two years they have been loyally awaiting deliverance and are only kept alive through humane intervention of neutral Relief Commission, of which M. Hoover is the Chairman, which distributes bare minimum of food provided by the Allied Governments and works benevolence. Two years of intolerable captivity are beginning to tell dreadful tale. Tuberculosis, according to well-known American scientist who recently visited Belgium, is increasing rapidly, especially among elder working-class children. Tuberculosis sanatoria are overcrowded and awaiting lists are increasing, while rickets among younger children is becoming epidemic. Babies born now are pitifully deficient in weight and measurement and mothers are barely able to nurse them for seven instead of nine months. Hunger, suffering and sickness have fallen on both mother and child.

Lord Mayor, as Chairman of the Belgian Relief Committee, urgently asks that on every British dinner table of the Christmas Day, should be 'Envelope of mercy' into which, as thank offering for security with which their own Christmas dinner is eaten, all shall put what they can spare to save oppressed Belgian children. These envelopes can

be obtained from all branches of the Committee throughout the Empire. Lord Mayor is confident that there will be such Empire response as to secure to hundreds of thousands of children additional nourishment by which alone ravages of tuberculosis may be stayed.

Archbishop of Canterbury, Cardinal Bourne, Rev Brown moderator of Church of Scotland and Rev Shakespeare President of the Free Church Council, strongly endorse the appeal.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Bombay.

Mohurrum in Bombay.

BOMBAY, November 7.

Mohurrum passed off quietly in Bombay and direct reports, so far received, show the smooth termination of the festival. Mohurrum has been observed in Bombay during the eleven days by holding religious meetings at night in different Mahomedan localities, where Maulvis preached sermons to a large congregation of Mahomedans; and rowdism of the past has been replaced by impressive religious meetings. Prayers were offered at Mosques, and Mahomedan quarters of the town are illuminated.

Major General Sir George

Young Husband.

BOMBAY, November 7.

As a result of hardships suffered in Mesopotamia, the doctors in England hold out no hope that Major General Sir George Younghusband will ever be fit for active service again. He has, therefore, decided to enter the Parliament and has been accepted as a candidate by the Unionist Party.

Mohurrum in Poona.

POONA, November 7.

Prevalence of plague this year marred the celebration of Mohurrum in Poona to a great extent. There was not even a tenth portion of the usual crowds of sight-seers and last night when the Cantonment Taboots were due to be carried in procession, it came on to rain heavily with the result that the procession did not start out till 11 p.m. To-day the procession through the city took place, followed by immersion of Taboots in the river. This evening everything passed off smoothly though there was nothing like crowds one usually sees on these occasions.

Karachi Port Trust.

Administration Report.

KARACHI, November 7.

In his Annual Administration Report for 1915-16 Mr. H. C. Mules C. S. I., Chairman of the Karachi Port Trust, makes the following general remarks:—In accordance with the wishes of the Government, as expressed last year, all reference to the war and the consequences thereof, as far as the port is concerned, have been omitted from this report. Inferences can be drawn from the figures given and the facts stated, but it is impossible to write a report of any real interest when the principal events of the year are tabooed. The Port of Karachi, as was observed last year, has had and continues to have an important part to play in regard to the war, a description of which will no doubt, in due course, be permissible. The results of the years working show a deficit of 4½ lakhs of rupees, which is less than was anticipated, and has been met without drawing on the reserve fund. The Board, recognizing the difficulties experienced by the mercantile classes, have not in any way raised their charges and trust that they may not find it necessary to do so. The Board are of opinion that it will be advisable to proceed slowly with the west wharfe scheme principally, because the existing facilities will now, they believe, more than suffice the requirements for years to come, and they anticipate that there may be difficulty in raising loans in the near future.

Calcutta.

Another Daring Dacoity.

CALCUTTA, November 8.

On Sunday night another daring dacoity was reported to have been committed in the river Meghna at Moulana in Chandpur Sub Division. The river Police, being informed, went to the spot in search of the dacoits. They met a boat containing eleven persons and an attempt was made to arrest them. The latter offered resistance and attacked the Police. One dacoit severely stabbed a constable with a spear. After a severe struggle the dacoits succeeded in taking away two guns and carriages from the Police and decamped. The wounded constable was removed to the hospital.

UNITED PROVINCES.

Assaults on Ladies Travelling by Train.

Accused to be Transported for Life.

LUCKNOW, November 7.

Sohhalal, who was recently sentenced to ten years rigorous imprisonment for attacking Mrs. De La Fosse in a train, has now been tried for a similar offence against Miss Jackson. In the latter case he was committed to the Bareilly Sessions. The Sessions Judge sentenced him to transportation for life, the sentence to take effect immediately.

H.E. the Commander-in-Chief's Arrival.

AGRA, November 7.

H. E. the Commander-in-Chief has arrived here on a short visit to H. E. the Viceroy.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సభ.

(ఒక విద్యార్థి.)

ఈ సభ గడచిన సంవత్సరము కాకినాడ ప్రఖ్యాత శ్రేణుల జరుపబడెను. ఏవియో కొన్ని అసంతృప్తికరములైన తీర్మానములు చేయబడినవి. ఆ తీర్మానములలో నొక్కటియు విద్యార్థులచే నాచరింపబడునది లేదు. విద్యార్థి ధర్మములు దేశకాల స్థితిగతులనుబట్టి యుండును. దేశకాలస్థితులను గమనించియే దేశ నాయకులైనవారు విద్యార్థి ధర్మములను నేర్పించి విద్యార్థుల లాచరించుట జేయవలెను. అంతియే కాని విద్యార్థి ధర్మములు ప్రాచీనకాలములో నేవిధముగ బరిణమించెనో, నేడునాటి మావిధముగ నే యుండితిమియని నను వాదమునం దేమియు నర్థము లేదు. దేశనాయకులు దీనియందుగల రహస్యమును గ్రహింపవలెను. గ్రహించిన పిమ్మట తాము దేశమునకు జేయవలసిన సేవలో గొంతసేవను విద్యార్థుల చేతులలోపెట్టి చేయించుటయు నాయకుల ధర్మము. ఈలాగు జేసి నచో నాయకుల యొక్క రాజకీయ జ్ఞాన మభివృద్ధి జెందుటయే గాక విద్యార్థిలోకమునకు దేశసేవా కార్యము లేబు దెల్లమగును. మన దేశముయొక్క స్థితి ఎటుల చిలికినదో మానవహృదయము గల ప్రతివానికి గోచర మగును. చిలికి పోయిన దేశమును మఱల నొక్క చోటకు దీసి కొని వచ్చుటకు ఆ నేక మంది విద్యార్థులు, విద్యార్థులు తమకేక్కిని, యుక్తిని, సామర్థ్యమును, తమ సౌఖ్యమును, సామృత్తిని అర్పించ వలయును. విద్యార్థి విషయములో మనము వెనుకబడి యున్నామనియు, నూటికి ౯౯ గురు జనుపాంథులవలె విద్యార్థినినులై యున్నారనియు, ఆంధ్రదేశమునకు నూతనోజ్జ్వలమును బోసిన ఆంధ్ర పత్రికారత్నము సదా వాక్రుచ్చుచున్నది. విద్యార్థి విషయములో వెనుక బడి యున్న దో గ్రహించి నవారు, విద్యార్థులు, విద్యార్థులు, విద్యార్థి వ్యాపనమునకై ఎంత కష్టపడవలసియున్నారో తెలిసికొనగలరు. సామాన్యజనులలో పదియిద్దరు విద్యార్థులగుండును జాతిమతి భేదములను బాటింపక సంసంగియై, మన మెట్టి యుద్ధయములను స్థాపించి, నోళ్లతో అడచినను, సభాపేదకిలవై గంతులువేసినను, పత్రికలలో శూరత్వముగ వ్రాసినను ఏమియు లాభము లేదు. కాబట్టి విద్యార్థి ధర్మములను, సామాన్యజనులకు వివిధగలపుట, జలమయమైన ప్రదేశములలోని ప్రజలకు ఆధారములు వగైరాపనులను నెరవేర్చుట, ఇంకను ఆ నేక కార్యములను నెరవేర్చుట-వాగుగా బోధింప గలిగినటువంటియు, రాజకీయవ్యవహారములలో ననేక కార్యములనుజేసి భిక్షాచార్యుల నెడనాడుమును గడించి నటువంటియు దేశ బాంధవుడైనటువంటియు మ, రా. రా. శ్రీ. న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారిని నెల్లూరులో జమిందారు ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ కలగ్రాసనాధి పతియును వహించుటకు గోరుట శ్రేయస్కరమని నెల్లూరులో స్థాపితమగు విద్యార్థి సభావ్యవస్థ సంఘమువారిని గోరుచున్నాడు. నెల్లూరు విద్యార్థి రీపయములో నెమ్మొకగా విచారిచి పనిచేయవలయును. శ్రీసుబ్బారావు పంతులుగారు మనవిద్యార్థి ధర్మములను దేశకాలపాత్రముల ననుసరించి, ప్రస్తుత కార్యచరణ, బెట్టగలిగినవానినే విధులుగా, ధర్మముగా, ఉత్సాహముగా జెప్పగలరు. ఆధర్మములను మనము పొందినచో నాయా ప్రకారముగా దేశసేవయే గాక, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాభి వృద్ధినిబొంది మన దేశమాతకు సుపుత్రుల మగుమును. కాబట్టి ఆంధ్రవిద్యార్థులందఱ టీసుభిప్రాయమును బలపరచురని నేను హృదయ పూర్వకముగ నమ్ముచున్నాడు.

అమృతాంజనం దీపో వారి దివ్యోపధములు

నేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిది	తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు	తులము 1-కి ...	2-0-0
గోరోజనము, మంచిది	" ...	2-0-0
అదివిచ్చికానా లేక జున్న	" ...	7-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి ...	0-0-10
పచ్చకరూపం	" ...	0-8-0
బాలామృతము	సీసా 1-కి ...	0-12
చుండుకు నూనె	సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం దీపో. } 109, శ్రీరంగేశ్వర, బొంబాయి
7, తంజునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

జూ బు లు

(0)

I

ఒక ప్రశ్న

అయ్యా!

'బల్-చిక్' అను దేశీయ వ్యాధి వ్యాధి ప్రస్తుతము అందరిచే ఆదరణను ఆదరింపబడుచున్నది. మా వైద్యకవిగ్రంథ భాండాగారము పక్షమున కూడ ఒక వ్యాధి వ్యాధి సంఘము స్థాపించబడి, అను దేశము 'బల్-చిక్' ను ఆడుచున్నారము. నునుపున కొక్క నిలంభన చొప్పున ప్రస్తుత మాట వ్యవహారం బడుచున్నది. కాన దేశీయ వ్యాధి వ్యాధి ముందు ప్రేమ గలవారు, అందరినికీ గలవారి విషయమును దీని లోచన చేసి యాపత్రికాముఖమున ముఖ్యమున నిలంభనలను తెలియజేయ వేడుచున్నాడు.

చుక్కా అప్పలస్వామి

II

ఆర్యాపురవాసుల యిబ్బంది.

అయ్యా!

రాజ మహేంద్రవరమున నొక భాగమున నార్యాపుర మాన గోదావరిజలమునకై మిక్కిలి యిబ్బందిగా నున్నది. ఇదివరకే, అనగా వందకాలము వెళ్లగానే, గట్టునకు కొద్ది దూరమున యిసుక తిన్నె వేసినది. తిన్నెకును గట్టునకును మధ్య కొద్ది జలము మాత్రమే గలదు. అందుచేత పడవలుగాని, తెప్పలుగాని, నిలుచుట కవకాశము లేక పోయెను. కావున ఆర్యాపురవాసులు, నిరాటంకముగా నీరముల గొనిపోవుచుండిరి. ఇప్పుడు గోదావరికి నీరుతగిలి, సగము తిప్ప, మునిగి నెద్ద కాలువ యేర్పడెను. ఇది వీలుగా జేసికొని పడవల వాంఛను, తెప్పల వాంఛను యథేచ్ఛముగా, నెద్దల స్నానము జేసెడి రేవునందు, వాక్రిక మాసములో శ్రీలు వజ్రవాత లేచి స్నానము చేసెడి రేవునందు, పానీయములకై, నీరములు గొనిపోవు రేవునందు, తమ తమ పడవలను, తెప్పలను నిలుపుచు, స్నాన మాచరించువారి కాటంకము గల్గజేయుచుండిరి. నీటిని పానీయము చేయుచుండిరి. మరి నాలుగుగోజులు రేవులో తెప్పలుండిన యెట్లుండును? చునుపులు గ్రోలు నీటియందు కట్టపెట్టుచు, కట్టుత్రావులు చీకిపోయియుండును.

కావున తదధికారులారా! రేవున కిరువైపులను, 'తెప్ప'లను, పడవలను నిలుపకుండ నిబంధనలు కట్టుడు. రేవులో నేనుల్లరి జరుగకుండ జేతురని వలచుచున్నాను.

దశిక సూర్యప్రకాశరావు.

III

ప్రథమ ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభ

అయ్యా!

ప్రకృతిము ఒంగోలు తాలూకా గల గ్రంథాలయముల కార్యనిర్వాహకులు, గ్రంథాలయోద్యమమునందు అభిమానము గల నుహానీయులు సంతకమున కొకతూరి, తాలూకాలోని యొక ముఖ్య గ్రామమున సమావేశ మగుచు, గ్రంథాలయోద్యమము జనుల నాకర్షింప చేయుటకు తగిన విధానముల నిశ్చయించుటకు బూనుకొనిన బాగుగానుండునని తలంచి ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయ సభయొక్క ప్రథమ సమావేశము మాచీరుకు ద్విగ్రామమున జయప్రథముగా ఈ నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము జరుపుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. ప్రఖ్యాతాంధ్రప్రతికా సరపాదకులు, గ్రంథకర్తలు శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావు పంతులు ఎం. ఏ. గారు మహా సభకు అగ్రాసనాధిపతియై వహించెదరు. గ్రంథాలయోద్యమమున బని చేయుచున్న శ్రీయుత అయ్యులకి మెకటరమణయ్య పంతులు, ఎం. వి. ఎన్. శర్మగార్లు మున్నగు మహాశయులు గ్రంథాలయములు చేయవలసిన పనులనుగురించి యుపన్యసించెదరు.

గ్రంథాలయోద్యమమున దభిమానముగల ప్రతివారు సభకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు

కోటు జయరామ రెడ్డి సుంకర వెంకట. సుబ్బారెడ్డి కార్యదర్శులు.

[చీమకుత్తి గ్రామము ఒంగోలు రైలు స్టేషనుకు పన్నెండు మైళ్ల దూరములో నున్నది. ఎల్లప్పుడు బస్సు ప్రయాణము జేయుచుండును. సభకు రానిశ్చయించుకొను నుహానీయులు ముందుగా, ఒంగోలులో నున్న ఎం. వి. ఎన్. శర్మగారికి తెలిపిన, కార్యదర్శులు వారికి తగిన సదుపాయములు చేయగలరు. కార్యదర్శులు]

IV

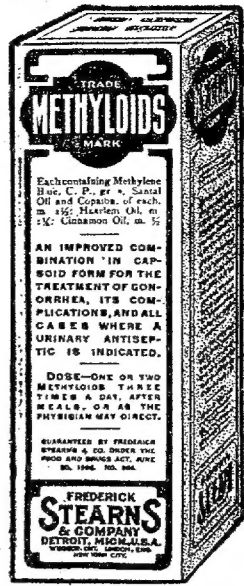
ఆయుర్వేద విద్య.

అయ్యా!

వర్తమానకాలమున దేశభాషలు వృద్ధియైన గాని దేశ నుభవస్థి బాంధవనియు, కాశ్మీయగ్రంథము లన్నియు నట్టి దేశభాషలలో బోధించినంగాని సులభముగా కాశ్మీయ భాష నులవడ దనియును ప్రపంచ మెల్ల సేక గ్రీకులుగా నంగీకరించిన విషయమే. కాన నందుచుగూర్చి విస్తరించ నగత్యము లేదు. ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున ముఖ్యముగా నాయుర్వేద వైద్యవిద్య వెనుకబడియున్న మాట వాస్తవము. వైద్యులన్ననో విస్తారము గలరు. కాశ్మీయభాషయు గలిగి వైద్యము చేయువారు మాత్ర ముందు. "యస్యకస్యత్యోగ్యూలం యేదేశాపిపేషితం యత్యైకస్య ప్రవాతవ్యం యద్వాతద్వా శ్చ వివ్యతి॥" అను కీర్తిని వైద్యము చేయువారు వెక్కురు గలరు. ఇట్టి లోపముల నెల్ల పరిశీలించియు సార్యభేదములే మగు "వైద్యవత్స" బిరుదాభిరాములును, కపిరాజమండలి మొదలుగాగల ఆయుర్వేద విద్వాంసులచే దత్తంబులగు "ఆయుర్వేద మాధాండ" "భిషజ్యుజ్ఞ" మొదలగు బిరుదుల చేతను మహారాజులచే దత్తంబులగు స్వర్ణపతకంబులచే తమ జగద్విశ్రాంతియశోవిరాజితము లగు శ్రీమంత్ వైద్య రత్న, ఆయుర్వేద మాధాండ, భిషజ్యుజ్ఞ, పండిత. డి. గోపాల చార్యులు, ఏ. వి. ఎన్. గారిచే చెప్ప పురియందు ఆయుర్వేద కలాశాల యొకటి పది సంవత్సరములకు ముందు నెలకొల్పబడి యప్పటికిని పని చేయుచున్నది. దాని ఫలితముగా నెక్కురు విద్వాంధులాయుర్వేదమును దక్షిణులు అచ్చటచ్చట తృప్తికరముగా వారి పనులను వారు నెరవేర్చుచున్నారు. ఆ కలాశాల యాంధ్రలోకమునకు దూరమందుండుటచేతను రాజధానినగర మందు 4 సం॥లుండి చదువుకొనుట ద్రవ్యసాధ్య మగుటచేతను ఎల్లరకును నభ్యసించ నలవిగాక జమిందార్ల దయచుమాత్రులగు ఏకాగ్నిరండిచే మాత్రమే అభ్యసించబడుచున్నది. అయ్యది సంస్కృతంబున మాత్రమే గాక నాంధ్రంబునగూడ బోధించి యుత్తీర్ణులకు పట్టుమిల్పబడుచుండుటచే సంస్కృతభాషయు లేనివారిగూడ సులభసాధ్య మగును. కాబట్టి మనదేశము దిప్పకునెలసిన నాంధ్రగీర్వాణవిద్వాలయములలో ఆయుర్వేద కలాశాలయం దుత్తీర్ణులగువారిని బోధకులుగా నియమించి వారిచే నాంధ్రవిద్వాలయకు నాంధ్రంబున నాయుర్వేదమును బోధచేయించినచో దేశమునకు నాల మేలు గలుగుటయే గాక ఆ కాశ్మీయవిద్యగ్రంథభాష్యులకు వైద్యమంతరించి యాయుర్వేదమున కెక్కుచుప్రాముఖ్యులై గలుగ గలదు. సదరు విద్యాభ్యాసము వెకలాశాలానిబంధనలకు లోబడినదిగా నుండవలెను. ఇదియునుగాక నాంధ్రగీర్వాణవిద్వాలయములలో నాయుర్వేదమును జదువువారు ప్రథమపరీక్షార్హులుమాత్రమే కాగలరు. రెండవ (స్నెనలు) పరీక్షకు కలాశాలయందే జనువలసియుండును. ఇటులైనచో సగము శ్రమగట్టెక్కుగలదుగాన యీ నెల 18-వ తేదీని కొవ్వూరున జరుగబోవు నాంధ్రసారస్వత మహాసభా చిహ్నుత్పత్తియములలో దీనినిగూడ ప్రవేశభోజుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిని కోరుచున్నాడు.

ప్రాశాచార్య, సి. సూర్యనారాయణశాస్త్రి
ఎ. వి. యస్.

ఆయుర్వేదనిలయం, రాజమండ్రి.

మిథిలాయుధు

తెగరోగముల నైతకు ఐమే పనిచేసి, సంపూర్ణముగా గుణ మిచ్చును. ఇక జక్ష్మము, చేనుకొనుట కంటే నిది మంచిది. నోటి గాని మూత్రకృచ్ఛియును గాని గలిగింపగు. ర్శికను క్రముముగా తగ్గించును. నిర్దుష్టమైనది. సులభముగా గొంపో న గును. పుచ్చుకొనుటకు హితవుగ నుండును. నీ కు తీర్పు క దొరుకును.

మిథిలాయుధు

ఆంధ్రవర్షకలోకాల - విద్యావృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాసుబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, 7, తంబు శెట్టివిధి, మద్రాసు.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెవై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగువలె రేయింబవల్లు,

విధి నిరాయములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుచాములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుగో నింపబడి యుండును.

తీరిక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరిందిన తెనెటీగ సహకారిగా నుండదగిన బంటు.

చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిగ్గుండద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన ఆచి కాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినచున్నను.

కావున నిట్టి పరమశక్తిపును

"కామినియా నూనె"

సహా నూనె సహారించువును. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలనివ్వను. పుర్రెమండును బోగొట్టును. తిలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తియారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0   వి. పి. రు. 0-4-0
"   8-కి రు. 2-10-0   వి. పి. రు. 0-7-0

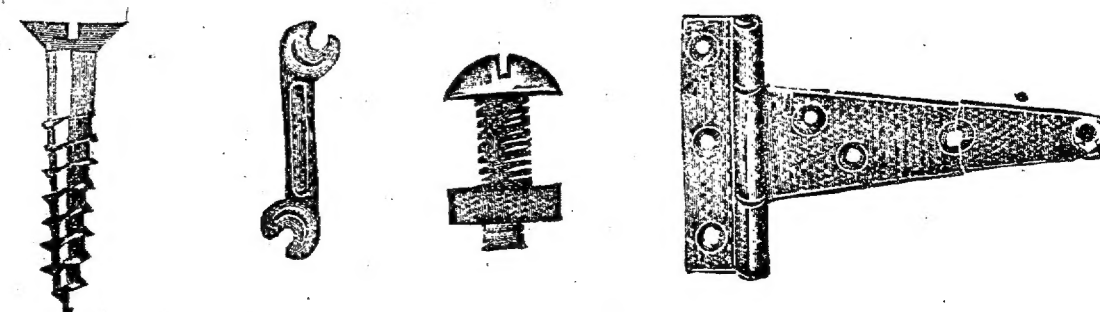
ఉ చి త ము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్థజాచీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకవారి నానుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగా బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని.

వెం 156, జుమ్మాచుపీడుపీధి, బొంబాయి.

యూరప్ రకముల ఇనుపసామానులు సీమసామానులు నిదివిగాను చిల్లరగాను సరసమయిన ధరలకు కోరువారు మా పేరనే వ్రాసికొనవలయును. రంగులు వార్నిసులు, అవికేనూ నెలు వగయిరాలు మరమేకుల గకాలు కవిశ్చరకాలు యిండ్లకి పనికవచ్చేబండులువగయిరాలు బీరువాలకు పనికవచ్చే ఆకురాళ్ళు వగయిరాలు తిలుపులకు పీటలకు పనికవచ్చే యిత్రడిపువ్వుల రకాలు యింజనులకు పనికవచ్చే ఆకురాళ్ళు, నట్టు, వాచర్లు, రివెల్లు, యింజనేరులు, యెమిరి పేపర్లు మొదలగునవి వెల సరసముగాను మంచి వస్తువులుగాను విక్రయింపబడును. యెవ్వరు కావలసి వున్నను మాకు వ్రాసిన ధరలు తెలిపెదము. అర్జెన్ట వాల్యూ పేయిల్డ్ పోస్టు ద్వారా పంపనగును.

గుండా సుబ్బారాయుడు

హార్డువేర్ మర్చెంటు, బజారువిధి, డోరు వెం 2/1175 రు. బెజవాడ.

